CESTA VODÁRENSKÉ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI, a.s., K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI

ZPRÁVA ZA ROK 2024

VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s.

Voda a lidé
partneři pro život

OBSAH

2 OBSAH

3 ÚVDNÍ SLOVO GENERÁLNÍHO ŘEDITELE

4 PROFIL SPOLEČNOSTI

6 ZÁKLADNÍ ÚDAJE SPOLEČNOSTI

9 SPRÁVA, ŘÍZENÍ A UDRŽITELNOST

19 ANALÝZA DVOJÍ VÝZNAMNOSTI

23 ZMĚNA KLIMATU

30 ZNEČIŠTĚNÍ

38 VODNÍ ZDROJE

46 VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ A OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

50 SOCIÁLNÍ OBLAST

58 SPOTŘEBITELÉ A KONCOVÍ UŽIVATELÉ

ÚVODNÍ SLOVO GENERÁLNÍHO ŘEDITELE

Vážené čtenářky a vážení čtenáři,

zpráva, kterou otevíráte, je prvním dokumentem tohoto typu, v němž VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST shrnuje vývoj, výsledky a přístup k odpovědnému podnikání a udržitelnému rozvoji za rok 2024. Jsme bezpečným provozovatelem široké palety vodárenských zařízení a při jejich provozování reagujeme na technický pokrok, společenský vývoj a potřeby. Cíle našeho celkového působení jdou však daleko nad rámec prosté snahy o zdravou budoucnost firmy.

Odpovědné podnikání a udržitelný rozvoj vychází ze samé podstaty naší společnosti, které je vyjádřeno naším posláním – zajišťovat bezpečnou a spolehlivou vodohospodářskou infrastrukturu, stejně tak i nepřetržité dodávky kvalitní pitné vody a čištění odpadních vod nejen vlastníkům, ale i koncovým odběratelům a zákazníkům. Odpovědné podnikání a téma udržitelnosti mají pevné místo v naší firemní vizi – dlouhodobě svým působením usilujeme o zvyšování kvality života nejen v regionech naší působnosti, ale v celé společnosti. Snažíme se jak o podporu veřejně prospěšných cílů, tak o úzkou spolupráci se svazky, obcemi, městy i kraji, hlásíme se k principům udržitelného rozvoje.

Současný posun vnímání společenské odpovědnosti od podpory potřebným k dlouhodobé udržitelnosti podnikání byl pro nás jedním z důvodů, proč jsme se rozhodli náš přístup i veškeré související aktivity formalizovat, a zajistit tak odpovídající a nutné provázání aspektů udržitelného rozvoje s našimi strategickými podnikatelskými záměry. Chceme, aby se aplikace odpovědného chování a jednání promítala do způsobu našeho podnikání tak, aby procesy našeho podnikání byly udržitelné, a tím jsme jako firma celkově přispívali k prospěchu a průběžnému rozvoji lokalit a regionů, kde působíme. Vedení VODÁRENSKÉ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI každodenně přijímá odpovědnost za to, aby naše působení bylo udržitelné nejen pro nás, ale i pro veřejnost a společnost v celé provozované oblasti.

Od roku 2024 vstoupila v platnost strategie podnikání VODÁRENSKÉ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI, na kterou je úzce navázána a rozpracována Politika integrovaného systému řízení a udržitelného rozvoje. Zahrnuje dopady našeho podnikání na životní prostředí, ale i na procesy řízení a managementu. Tyto aspekty budeme nyní každoročně na základě celoevropsky uznávaných postupů sledovat a vyhodnocovat a zaměříme se na kvantifikaci dopadů našeho podnikání ve všech oblastech.

Firmu charakterizují její lidé, doslova každý zaměstnanec je reprezentantem firemní kultury. Průběžně pracujeme na co největší informovanosti všech našich zaměstnanců a na vytváření podmínek a možností pro jejich individuální zapojení. Kolegů, kteří se zajímají o dění kolem sebe, aktivně se angažují a pomáhají, je celá řada a jsou příkladem pro každého z nás. O vztahu se zaměstnanci i s dalšími zainteresovanými osobami a institucemi se více dozvíte v textu zprávy.

Věřím, že naše zpráva bude pro vás inspirativní čtení plné zajímavých informací, jež Vám přinesou nový pohled na naši firmu, která ve svém oboru patří k těm nevýznamnějším v rámci České republiky.

Ing. Ladislav Haška
generální ředitel

PROFIL SPOLEČNOSTI

VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s., (VAS) vznikla 1. 12. 1993 ze státního podniku JIHOMORAVSKÉ VODOVODY A KANALIZACE.
Je významným provozovatelem vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu s působností v Jihomoravském kraji, Kraji Vysočina a částečně i v kraji Pardubickém a Olomouckém. Rozhodující činností společnosti je provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Nicméně nabízí také služby v oboru stavebně-montážní činnost, prodej vodohospodářského materiálu, služby akreditovaných vodohospodářských laboratoří, projekční činnost a poradenství městům a obcím a ostatní služby související s oborem vodárenství.

VAS se řadí mezi deset největších vodárenských společností v České republice a je významným zaměstnavatelem v regionu, když zaměstnává 1 092 pracovníků.

Společnost vlastní certifikace ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001 a je držitelem Národní ceny kvality 2022 – program EXCELENCE. Zároveň společnost VAS získala mezinárodní ocenění EFQM – 4 hvězdy.

Vodohospodářské laboratoře VAS disponují též osvědčením o akreditaci vydaným Českým institutem pro akreditaci, nezbytným pro jejich činnost.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE SPOLEČNOSTI ZA ROK 2024

Roční čistý obrat za rok 2024

3 353 659 tis. Kč

Hospodářský výsledek po zdanění k 31. 12. 2024

92 669 tis. Kč

Počet zaměstnanců k 31. 12. 2024

1 092

Hodnota provozované infrastruktury k 31. 12. 2024*

56,196 mld. Kč

Pitná voda	Odpadní voda
Délka provozované vodovodní sítě 5 349 km	**Délka provozované kanalizační sítě** 3 206 km
Počet vodovodních přípojek 159 664 ks	**Počet kanalizačních přípojek** 124 775 ks
Množství vody pitné vyrobené k realizaci 24 006 tis. m^3	**Množství čištěných odpadních vod, vč. vod srážkových** 35 232 tis. m^3
Počet zásobených obyvatel 520 220 osob	**Počet provozovaných ČOV** 179 ks
Počet provozovaných úpraven vody 85 ks	**Celková kapacita provozovaných ČOV** 644 542 EO

** Dle metodického pokynu MZe č.j. 14000/2020-15132-1*

Majetko – právní vztahy

Jediným akcionářem společnosti je Svaz vodovodů a kanalizací měst a obcí s.r.o., v němž jsou zastoupeny svazky měst a obcí, vlastnící vodohospodářskou infrastrukturu. Hlavním posláním SVKMO je vytvářet podmínky pro obnovu a rozvoj vodohospodářské infrastruktury a současně optimalizovat provozní náklady. Veškerý zisk vytvořený provozováním zůstává v místě jeho vzniku a slouží ve prospěch vlastníků, tedy členů SVKMO a provozní společnosti, což je v rámci České republiky ojedinělý model.

"Svazek vodovodů a kanalizací“ měst a obcí, se sídlem Boskovice
(21,22 %)

Svaz vodovodů a kanalizací Žďársko, se sídlem Žďár nad Sázavou
(19,20 %)

VODOVODY A KANALIZACE, se sídlem Třebíč
(18,04 %)

Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO, se sídlem Jihlava
(17,09 %)

Vodovody a kanalizace Znojemsko, se sídlem Znojmo
(7,81 %)

Svazek vodovodů a kanalizací Ivančice, se sídlem Ivančice
(5,21 %)

Svazek vodovodů a kanalizací Tišnovsko, se sídlem Tišnov
(4,36 %)

Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko, se sídlem Šlapanice
(4,31 %)

Vodovody a kanalizace Židlochovicko,se sídlem Vojkovice
(1,89 %)

Zásobování vodou, se sídlem Okříšky
(0,46 %)

Svaz vodovodů Bohdalov, se sídlem Bohdalov
(0,30 %)

Město Velké Opatovice, se sídlem Velké Opatovice
0,05 %)

Vodovody a kanalizace Bílovicko, se sídlem Kanice
(0,02 %)

Svazek obcí Sloup, Šošůvka – ČOV a kanalizace, se sídlem Sloup
(0,02 %)

Sdružení obcí a svazků obcí, z.s., se sídlem Brno
(0,02 %)

SPRÁVA, ŘÍZENÍ A UDRŽITELNOST

Organizační struktura

Představenstvo odpovídá za strategické, provozní a finanční řízení společnosti, zastupuje společnost navenek a nese plnou odpovědnost za její fungování. Zohledňuje jak obchodní cíle, tak veřejný zájem, environmentální odpovědnost a potřeby akcionářů (obcí) a hraje klíčovou roli při implementaci cílů udržitelnosti do strategického vedení firmy.

Představenstvo je složeno ze 7 členů.

Dozorčí rada vykonává kontrolu nad činností představenstva, sleduje, zda představenstvo jedná v souladu se zákonem, stanovami a zájmem společnosti. Kontroluje, zda se jedná v souladu se zájmy obcí, obyvatel a v souladu s udržitelným rozvojem dle schválené strategie. Může v dlouhodobé strategii identifikovat rizika a slabé stránky, vyjadřuje se k účetní závěrce a návrhu na rozdělení zisku valné hromadě.

Dozorčí rada se skládá z 18 členů.

Struktura společnosti se dělí na **generální ředitelství** a **divize společnosti**. Generální ředitelství je organizačním stupněm strategické, koncepční, řídící, metodicko-kontrolní a obslužné povahy, sloužící ke komplexnímu zabezpečení výrobních, technických, ekonomických a organizačně právních funkcí společnosti.

Divize jsou druhým organizačním stupněm společnosti, bez právní subjektivity. Divize jsou ve svém organizačním postavení rovnoprávné a není mezi nimi vztah nadřízenosti a podřízenosti.

Management společnosti VAS tvoří **generální ředitel**, **ekonomický náměstek** generálního ředitele, **technický náměstek** generálního ředitele a **ředitelé šesti divizí**.

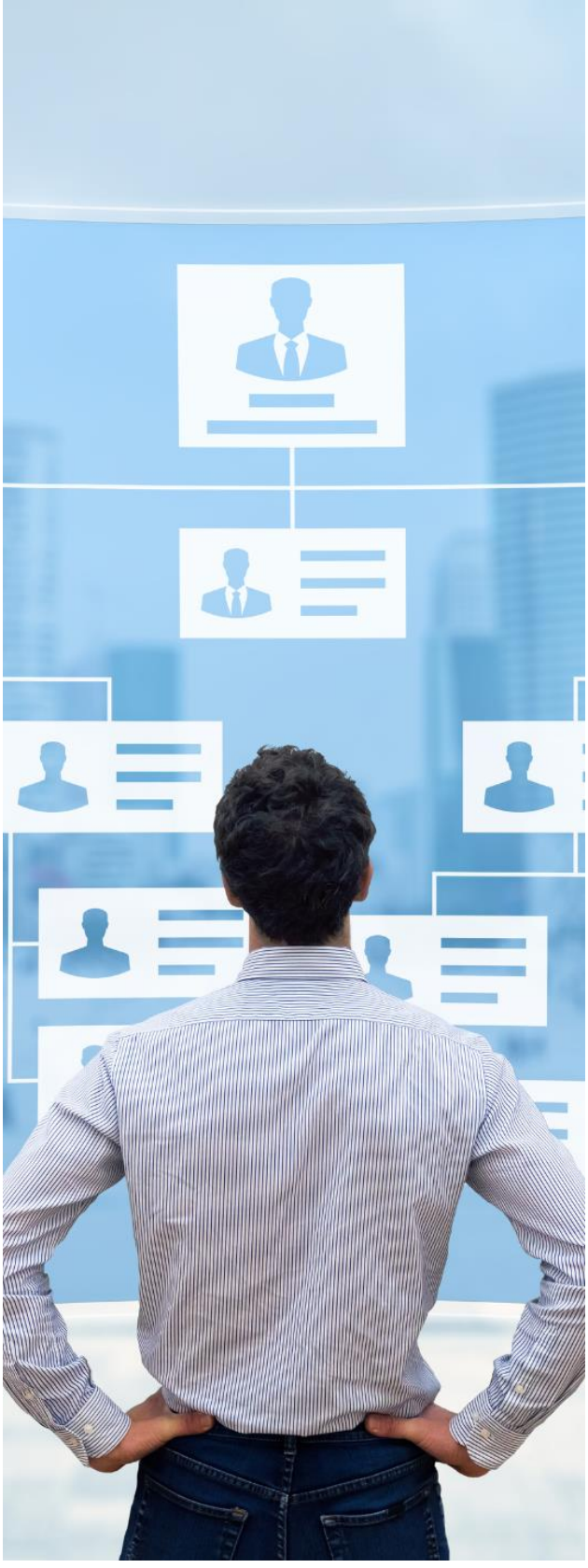

Strategie udržitelnosti

Strategie udržitelnosti je aktivně zaměřena na plnění cílů udržitelného rozvoje (SDG), které byly přijaty Organizací spojených národů jako globální výzva k dosažení lepší a udržitelnější budoucnosti pro všechny. Tyto cíle slouží jako klíčový rámec pro naše aktivity v oblasti ochrany životního prostředí, podpory sociální rovnosti a odpovědného podnikání.

Strategie VAS se zaměřuje na zlepšení a rozvoj vodohospodářské infrastruktury, optimalizaci provozních nákladů a zajištění kvalitních služeb pro své členy. S těmito a dalšími cíli byla přijata Strategie VAS na období 2024 – 2028, jejímž hlavním mottem je „Soudržnost a rozvoj“. Rok 2024 byl tak prvním rokem platnosti Strategie, kdy se postupně zahájily kroky k plnění jednotlivých cílů Strategie a jejích Akčních plánů.

Tato Zpráva o udržitelném rozvoji VAS za rok 2024 byla zároveň inspirována směrnicí 2013/34/EU o podávání zpráv podniků o udržitelnosti („**CSRD**“) a navazujícími standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti („**ESRS**“).

VAS je subjektem veřejného zájmu, který má významný vliv na ekonomiku a společnost nejen v lokalitách, kde je její primární aktivní činnost, ale taktéž ovlivňuje společnost a životní prostředí v širším kontextu hodnotového řetězce VAS.

Udržitelné cíle se zaměřují na snižování emisí skleníkových plynů (GHG), adaptaci na změnu klimatu a ochranu ekosystémů, cirkulární ekonomiku, zapojení stakeholderů a transparentnost. Společnost má zároveň zpracovanou SWOT analýzu pro účely strategie na období let 2024 - 2028, kterou deklaruje, že je připravena reagovat na výzvy, které s sebou přináší aktuální strategické období.

Ve stávajícím strategickém období probíhá zavedení reportingů, proces využití moderních obnovitelných zdrojů a ekologická transformace. Konkrétními kroky budou úprava výroby a dalších činností vedoucích ke snížení ekologické stopy, nastavení vztahů s dodavateli v kontextu dodavatelského řetězce a udržitelného rozvoje, rozšiřování působnosti VAS mezi další města a obce, poradenství pro obce, příprava projektů na propojování vodárenských soustav, rozšíření portfolia poskytovaných služeb, zavádění inovací dle potřeb a požadavků zákazníků a další sjednocování postupů a optimalizace procesů v rámci celé společnosti.

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Strategické cíle udržitelného rozvoje VAS

Dle stávající celofiremní strategie VAS na období 2024 – 2028 jsou cíle udržitelného rozvoje již v souladu s politikou společnosti VAS a jediným akcionářem SVKMO.

Pro účely stanovení cílů na další období 2029 – 2033 strategie společnosti, se předpokládá též zapojení poznatků od oslovených stakeholderů.

Nastavení cílů je komunikováno nejprve v rámci vedení společnosti a následně jsou s nimi seznámeni klíčoví zaměstnanci (interní komunikace, porady), akcionáři (formou schvalování strategických dokumentů) a veřejnost (formou médií a mediálních výstupů), stejně jako prezentací na vlastních webových stránkách a sociálních sítích pro veřejnost.

Cíl	PARAMETR	Jednotky	Hodnota roku 2024	Cíl do roku 2028
UDRŽITELNOST				
Udržitelnost infrastrukturního majetku	Zdroje na obnovu	%	1,5	1,80
Udržitelnost provozního majetku	Objem investic	Mil. Kč	123, 371	600
Environmentální udržitelnost	Energie z obnovitelných zdrojů	GWh	5	10
	Energetická soběstačnost $ČOV_{10\ tis.\ EO}$	%	29,30	45
	Taxonomie provozu $ČOV_{10\ tis.EO}$	kWh/EO	33,26	25
PODPORA				
Podpora vlastníka	Municipální přínos	Mld. Kč	1, 358	6
	Dividenda	Mil. Kč	41	150
Podpora stability firmy	Tržby z ostatních činností	Mld. Kč	0, 611	2,4
	Výsledek hospodaření	Mil. Kč	92,669	450
	Investice do OZE a energetických zařízení	Mil. Kč	15,361	100
Podpora environmentální udržitelnosti	Ztráty vody (poměr VVR/VFC)	%	12,80	10
ZDRAVÍ				
Zvýšení hodnoty společnosti	Hodnota vlastního kapitálu	Mld. Kč	0,939	1,1
Spravedlivá odměna	Růst průměrné mzdy	%	6	nad inflační růst
VAS 4.0 – inovativní technologie	Počet realizovaných projektů	Počet	1	5
Společenská odpovědnost	Počet akcí	Počet/rok	135	120

Poskytnutí informací v souvislosti s požadavky na udržitelnost

Nastavení strategie udržitelných cílů a udržitelného rozvoje má společnost VAS odsouhlaseny v rámci „**Politiky integrovaného řízení k dosažení udržitelného rozvoje**“. Tato politika byla diskutována s vedením společnosti a je aplikována ve společnosti VAS napříč jednotlivými tématy udržitelného rozvoje, včetně stanovení strategických cílů společnosti.

Vedení společnosti je pravidelně informováno jak o přípravách strategie, tak o případných rizicích a příležitostech, plynoucí z analýzy dvojí významnosti a zároveň o plnění strategických cílů společnosti, včetně projektů vedoucích k jejich dosažení. Jedná se zejména o činnosti vedoucí k dosažení cílů energetické soběstačnosti ČOV nad 10 000 EO, snížení emisí skleníkových plynů, dosažení určité úrovně energie získané z obnovitelných zdrojů, snížení ztrát vody, zvýšení hodnoty vlastního kapitálu společnosti, podpora investic vedoucích k dosažení udržitelných cílů. Uvedené cíle jsou součástí stávající Strategie společnosti VAS na období let 2024 – 2028.

Významnou částí řízení společnosti jsou i pravidelná setkání vedení společnosti se zástupci odborů.

Výkonnost vedoucích pracovníků je hodnocena na základě etických a transparentních hodnot. Výraznou pomůckou při jejich nastavení je např. certifikace ISO 9001, ISO 14001, která zajištuje transparentní hodnocení environmentálních rizik. Výkonnost v sociální oblasti je udržována díky plánu celofiremního vzdělávání, kdy významným počinem společnosti je vlastní Akademie VAS, mimořádný 2-letý kurz pro zaměstnance, s nimiž se do budoucna počítá na klíčové pozice a mohou se v budoucnu stát vrcholnými manažery společnosti.

Náležitá péče, řízení rizik a vnitřní kontrola

VAS uplatňuje zásady náležité péče (due diligence) při řízení dopadů svých činností na životní prostředí, lidská práva a další aspekty udržitelnosti. Společnost si je vědoma své odpovědnosti jako poskytovatele veřejné infrastruktury a klade důraz na prevenci, zmírňování a řešení negativních dopadů, které by mohly vzniknout v rámci jejího fungování nebo dodavatelských vztahů. Společnost podporuje efektivní využívání vodních zdrojů i recyklaci odpadů, byl proveden výpočet uhlíkové stopy pro sledování emisí (Scope1,2,3) jak celé společnosti VAS, tak i jednotlivě ČOV nad 10 000 EO, v oblasti sociální probíhá sledování rovnosti odměňování a společenské odpovědnosti, podpory odbornosti zajištěním požadovaných školení a možností studia Akademie VAS pro zaměstnance. V oblasti řízení společnosti je sledována kvalita dodávaného produktu udržitelné aspekty odměňování.

VAS si je vědoma důležitosti transparentního, věrohodného a odpovědného vykazování informací o udržitelnosti. Společnost je zodpovědná za soustavné hodnocení rizik souvisejících s realizací procesů a uplatňování preventivních opatření. Společnost se řídí interní Směrnicí o prevenci rizik, která je provázána se Směrnicí o Řízení a zajišťování BOZP a reaguje na požadavky §102 Zákoníku práce (Zákon č. 262/2006 Sb. ve znění pozdějších přepisů).

Přehled politik a opatření k řízení významných otázek udržitelnosti

VAS má zavedený integrovaný systém řízení, který zahrnuje certifikace dle mezinárodních standardů ISO. Tyto certifikace přispívají k naplňování cílů udržitelného rozvoje. Nedílnou součástí je též Osvědčení o zavedení systému řízení ochrany osobních údajů vedené pod číslem GDPR - 001 – 2018.

VAS disponuje jednotnou politikou s názvem „**Politika integrovaného řízení pro dosažení udržitelného rozvoje**“ (**Politika IMS a UR**). Jedná se o závazek související (ať už přímo nebo nepřímo) se zmírňováním změny klimatu a přizpůsobování se jeho změně, respektive zahrnující komplexní přehled závazků VAS vůči jednotlivým cílům udržitelného rozvoje.

ISO certifikace lze provázat s oblastmi udržitelnosti následovně:

ISO norma	Oblast udržitelnosti	Provázanost
ISO 9001	Správa a řízení podniku	Standardy kvality, transparentní procesy, zákaznická a zaměstnanecká spokojenost
ISO 14001	Životní prostředí	Řízení dopadů na životní prostředí, znečištění, environmentální KPI
ISO 50001	Životní prostředí / Správa a řízení podniku	Energetická účinnost, snižování emisí CO_2, zodpovědné nakládání s energií
Akreditace laboratoří č.1249	Sociální aspekty/Správa a řízení podniku	Kvalita vody, transparentní výsledky, dodržování norem

Řízení vztahů s dodavateli

S ohledem na svoji specifickou oblast podnikání a činnosti má VAS přijaté technické **Standardy VAK, které obsahují minimální technické požadavky na výrobky. Tímto lze zajistit dlouhodobou udržitelnost investic do infrastruktury**.

Politika VAS je při výběru dodavatelů postavena na principu cenově nejvýhodnější nabídky. Jelikož v případě některých konkrétních požadavků na dodavatele neexistuje alternativa výběru a není možnost jiné volby, nelze definovat parametry výběru jiné než cena, na konkrétní dodavatele s výjimkou technických standardů VAK ve vztahu k dodávkám VH materiálu.

S ohledem na specifikum činností VAS taktéž při výběru dodavatelů nepovažuje za nezbytné využít kritéria environmentální a sociální, která by ve výsledku hodnocení nabídky dodavatelů měla významný vliv na výsledný výběr dodavatele.

VAS zároveň nezohledňuje rizika související s dodavatelským řetězcem a případné dopady na otázky udržitelnosti ve vztahu k výběru dodavatele.

Z důvodu nutné znalosti aktuálního vývoje legislativy v oboru a ve vztahu k veřejným zakázkám, pořádá VAS pro své zaměstnance a vlastníky (sdružené v SVKMO) externí školení související vždy s aktuálními požadavky legislativy v oblasti zadávání veřejných zakázek.

VAS komunikuje se svými dodavateli na odborné úrovni dle platné uzavřené smlouvy a odborného zástupce uvedeného ve smlouvě. Řídí se principy odbornosti a odpovědnosti tak, aby nedocházelo ke zpoždění realizace zakázky a případně s tím souvisejících plateb.

Politiky řízení firmy

VAS podporuje odpovědný přístup k životnímu prostředí i společenské odpovědnosti a investuje do obnovitelných zdrojů energie pro snížení ekologické stopy.

Etický kodex	Jedná se o závazek k etickému, transparentnímu a zákonnému jednání všech zaměstnanců a vedení. Prevence korupce, střetu zájmů, podvodů a nekalé soutěže a respekt k právům lidí, zákaz diskriminace a zodpovědné chování vůči stakeholderům. Problematika je zahrnuta do Politiky IMS a UR.
Politika boje proti korupci a úplatkářství	Je řešená v rámci Etického kodexu a je součástí Politiky IMS a UR .
Whistleblowing a ochrana oznamovatelů	VAS má interní směrnici, která zavádí mechanismus pro důvěrné hlášení neetického chování formou emailové adresy na webu VAS (https://vodarenska.cz/linka-oznamovatele/). Jedná se o ochranu proti odvetným opatřením vůči oznamovatelům. Adresa může být využívána pro hlášení interně i externě.
Politika vztahu s obchodními partnery a dodavateli	Jedná se o požadavek na dodržování zásad etického chování i u třetích stran a je zahrnuto do Politiky IMS a UR.
Politika podnikové kultury a interní komunikace	VAS podporuje otevřenou, respektující a inkluzivní firemní kulturu. Problematika je zohledněna v rámci Politiky IMS a UR.
Soulad s právními předpisy a veřejným zájmem	Problematika je zohledněna v rámci Politiky IMS a UR. Zadávání veřejných zakázek probíhá dle zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, v platném znění. Vedení společnosti klade důraz na transparentní vztahy s obcemi, kraji, vlastníky, úřady a odběrateli. V roce 2024 nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky ze strany dozorových orgánů. VAS dále zajišťuje ochranu oznamovatelů v souladu se směrnicí EU 2019/1937 a interním whistleblowing systémem.

Opatření řídících orgánů ve vztahu k otázkám udržitelnosti

Prevence korupce a úplatkářství

Politika boje proti korupci je definována ve formě vnitřních předpisů VAS jako je Politika integrovaného systému řízení pro zajištění udržitelného rozvoje , Etický kodex, Linka oznamovatele a Pravidla pro poskytování darů.

Lze identifikovat, že nejvíce ohroženou skupinou zaměstnanců VAS ve vztahu ke korupci a úplatkářství, jsou manažeři a vedoucí zaměstnanci .

V rámci VAS nejsou evidovány ani potvrzeny žádné příklady úplatkářství nebo korupce.

Politický vliv a lobbistické činnosti

Podpora VAS externím směrem je upravena vnitřním dokumentem „Pravidla pro poskytování darů“ a směřuje primárně pouze na podporu zdravotně postižených, znevýhodněných a dětí, nebo na podporu zdravotnických zařízení.

Platební praktiky

Společnost VAS považuje férové a transparentní platební praktiky za klíčový prvek udržitelného dodavatelského vztahu. V souladu s Etickým kodexem a interní směrnicí pro zadávání zakázek společnost dodržuje sjednané smluvní podmínky včetně splatnosti faktur, čímž přispívá ke stabilitě a důvěře v rámci celého hodnotového řetězce.

VAS deklaruje, že hradí závazky vůči dodavatelům v souladu s ustanoveními smluvních podmínek. K roku 2024 nebyly evidovány žádné systematické pozdní platby vůči smluvním partnerům.

Platební politika je každoročně přezkoumávána a vyhodnocována v rámci interních auditů.

Zároveň nejsou evidovány žádné soudní řízení související s pozdními platbami smluvním dodavatelům.

ANALÝZA DVOJÍ VÝZNAMNOSTI

Příprava a výsledky analýzy dvojí významnosti

Proces hodnocení dvojí významnosti

Analýza dvojí významnosti představuje systematické posouzení environmentálních a sociálních dopadů.

Byla provedena evaluace významnosti vlivů na životní prostředí a společnost, přičemž byl zohledněn rozsah, závažnost a pravděpodobnost dopadů činnosti VAS na okolní prostředí. Z hlediska dopadu na podnik bylo provedeno hodnocení finanční významnosti, které reflektuje, jak mohou posuzované environmentální, sociální a řídící oblasti ovlivnit výkonnost, postavení a hodnotu společnosti. Hodnocení finanční významnosti rovněž zahrnovalo analýzu potenciálních rizik a příležitostí, které tyto oblasti představují pro firmu.

Výsledky hodnocení

Získané výsledky poskytují přehled klíčových oblastí, které jsou z pohledu udržitelnosti důležité jak pro společnost, tak pro její okolí.

Tyto závěry byly schváleny vedením společnosti a zohledňují významnost tématu spolu s výsledky dotazníkového průzkumu mezi klíčovými stakeholdery v rámci dodavatelského řetězce.

Níže jsou uvedena klíčová témata významná pro VAS a její stakeholdery.

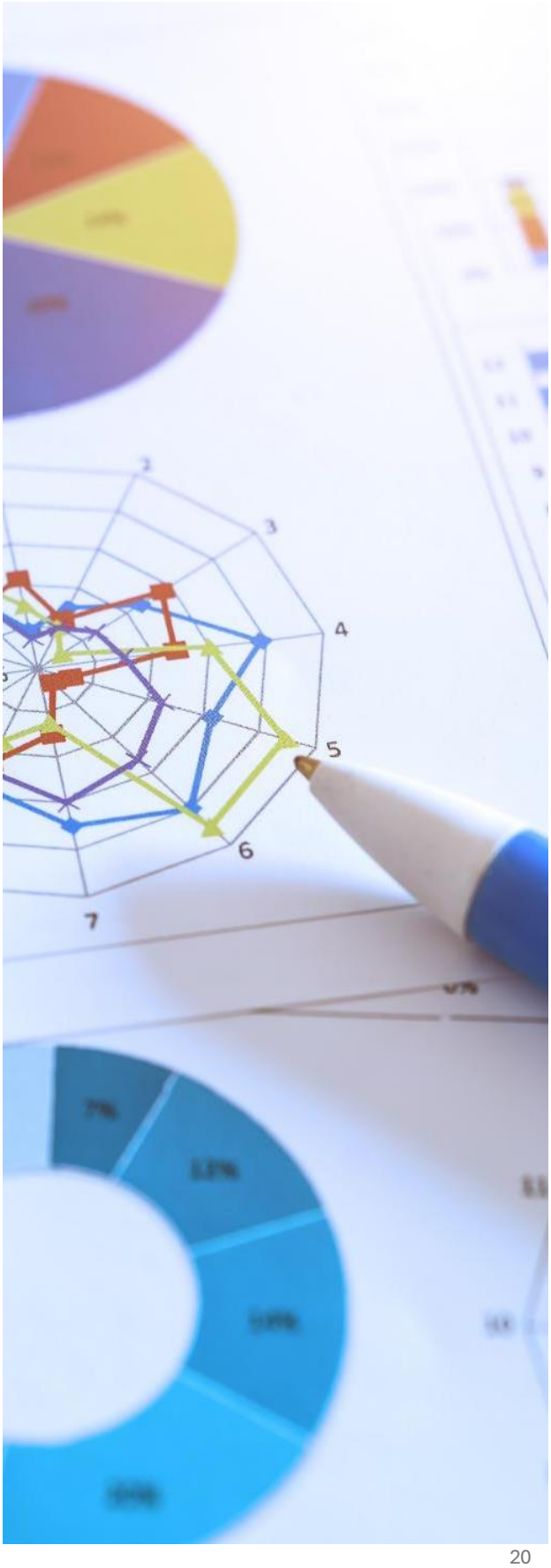

Cíle a opatření plynoucí z analýzy dvojí významnosti

Téma	Cíl	Opatření
Změna klimatu	Šetrné využívání přírodních zdrojů, snižování uhlíkové stopy a směřování k trvalé environmentální udržitelnosti.	• Zefektivnění hospodaření. a automatizace řízení energií v jednotlivých provozech. • Investice do obnovitelných zdrojů energie.
Znečištění	Cíle vedoucí k naplnění požadavků směrnice EU o čištění městských odpadních vod a rozvoj technologií na efektivní zpracování kalů.	Firemní projekty: • Ekotoxicita. • Matematické modelování technologických procesů ČOV. • Efektivní management vody a půdy v zemědělské krajině. • Sledování biologie aktivovaného kalu.
Vodní zdroje	Udržování infrastrukturního a provozního majetku. Dodávka pitné vody v odpovídajícím množství a kvalitě pro provozované odběratele. Snižování ztrát vody.	Firemní projekty: • Řízené odkalování vodovodní sítě a revize hydrantů (proplachovací robot). • Matematické modelování hydrauliky vodárenských sítí. • Akční plán ke ztrátám vody (zmenšování měrných okrsků).
Využívání zdrojů a oběhové hospodářství		• Aplikace firemních standardů pro VaK • Minimalizace spotřeby síranu železitého jako koagulantu na ČOV náhradou za kal z čiření vody. • Výroba hnojiva s obsahem čistírenského kalu. • Ověření nové technologie odvodnění a hygienizace kalů na typové ČOV. • Snižování produkce odvodněného kalu z čiření vody jeho využitím jako koagulantu na ČOV.

Cíle a opatření plynoucí z analýzy dvojí významnosti

Téma	Cíl	Opatření
Vlastní pracovní síla	Zajištění zdraví a odbornosti, bezpečnost práce a zdravé pracovní prostředí zaměstnanců, spravedlivá odměna.	• Kolektivní smlouva a benefity pro zaměstnance. • Růst průměrné mzdy nad inflační růst.
Dotčené komunity	Zajištění společenské odpovědnosti vůči akcionářům a zákazníkům.	• Pořádání akcí pro veřejnost a akcionáře. • Podpora akcí v regionech, důraz na životní prostředí, jeho ochranu a osvětu.
Spotřebitelé a koncoví uživatelé	Zajištění odpovídající služby v odpovídajícím množství a kvalitě. Zajištění dodávky kvalitní pitné vody pro všechny provozované odběratele. Zajištění odvedení a vyčištění odpadních vod všech připojených odběratelů. Rozšiřování provozu VHI v dalších městech a obcích.	• Spolupráce se svazky měst a obcí, městy a obcemi. • Společné projekty vedoucí k udržitelnému rozvoji VH infrastruktury v regionu.
Chování podniku	Podpora vlastníka a stability firmy. Zvýšení hodnoty společnosti navýšením vlastního kapitálu. Odpovědné podnikání společnosti v souladu s etickými kodexy.	• Navýšení dividend a municipálního přínosu. • Navýšení tržeb z ostatních činností. • Navýšení výsledku hospodaření. • Průběžné revize a modernizace procesů a postupů. • Implementace BIM.

ZMĚNA KLIMATU

Opatření a zdroje

Opatření společnosti zaměřená ke zmírňování změny klimatu se soustředí především na:

- snižování emisí z provozní činnosti,
- činnosti související s přímým provozem a opravami pronajatého infrastrukturního majetku,
- snížení energetické náročnosti procesů realizovaných na pronajatém majetku,
- zvýšení efektivnosti využití surovinových zdrojů v provozovaných technologiích,
- odborné podpoře vlastníků infrastruktury při projekční přípravě investic,
- snížení energetické náročnosti vlastních provozovaných zařízeních.

V následujícím období bude toto plánování zintenzivněno vypracováním konkretizovaných opatření v oblasti EU Taxonomie, zaměřených především na:

- provozování ČOV o kapacitě nad 10 000 EO,
- podporou snížení energetické náročnosti vlastních provozovaných zařízení,
- podporou snížení energetické závislosti všech provozovaných zařízení na odběru energií z neobnovitelných zdrojů.

Zdroje

Zdroje zahrnují materiály, finance i lidské kapacity potřebné pro realizaci aktivit projektů. Například změnit potřebu dobudování nových vodárenských nádrží (náklady přenesené na stát).

Uhlíková stopa

Uhlíková stopa představuje celkové množství emisí skleníkových plynů, které vznikají v důsledku činnosti společnosti VAS. Firma v roce 2024 zahájila práce na sledování ukazatelů emisí skleníkových plynů a výpočtu uhlíkové stopy pro Scope 1 a Scope 2 a potvrzuje tímto, že měření uhlíkové stopy je klíčovým nástrojem pro sledování environmentálních dopadů a plánování opatření ke snižování emisí v souladu se strategickými cíli udržitelného rozvoje.

Použitou metodikou výpočtu byl výhradně GHG protokol a emisní faktory dostupné z veřejných databází IPPC nebo ECAM.

Scope 1 - Přímé emise

V případě VAS se jedná zejména o činnosti, při kterých jsou uvolňovány emise skleníkových plynů přímo do atmosféry – především emise z čištění odpadních vod, emise z úniků bioplynu, emise ze spalování paliv (nafta) a ze spalování zemního plynu/bioplynu.

Scope 2 - Nepřímé emise z nakupovaných energií

Jde o emise spojené se spotřebou nakupovaných energií (elektřiny, zemního plynu a tepla), které jsou VAS dodávány pro její činnost, ale vznikají již při své výrobě u dodavatele.

Scope 3 - Další nepřímé emise

Emise, které vznikají v důsledku aktivit podniku ze zdrojů mimo kontrolu či vlastnictví podniku, ale nejsou klasifikovány jako Scope 2. Z pohledu VAS se jedná o hodnoty primárně z kategorie odpadů a nakoupeného zboží (materiál, chemikálie) a služeb.

Uhlíková stopa VAS v roce 2024 je na úrovni 60 848 tunCO_2eq/rok.

Sledování a snižování uhlíkové stopy je důležitým krokem k ochraně životního prostředí, zvyšování energetické efektivity a posilování společenské odpovědnosti firmy.

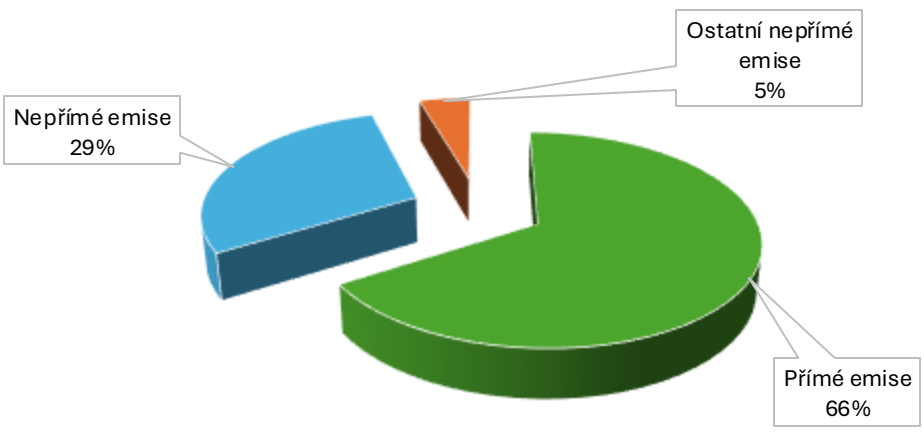

Přehled spotřeby energie a energetického mixu VAS

Spotřeba energie nakoupené a výroba energie na zařízeních (výroba energie zahrnuje veškerou energii využívanou ve VAS pro provoz a zařízení).

Použitá technologie	Celkem MWh dle použité technologie
Výroba EE na kogenerační jednotce	850,0
Výroba tepelné energie na kogenerační jednotce	1 372,0
Výroba elektrické energie na MVE	68,0
Výroba elektrické energie na FVE	465,0
Výroba tepla spalováním kalového/zemního plynu	2 158,0
Celkem MWh	**5 005,0**

V oblasti hospodaření s energiemi je velká pozornost zaměřena na úpravu provozu či výměnu technologických zařízení a v místech, kde je to technicky možné postupné zavádění obnovitelných zdrojů energie.

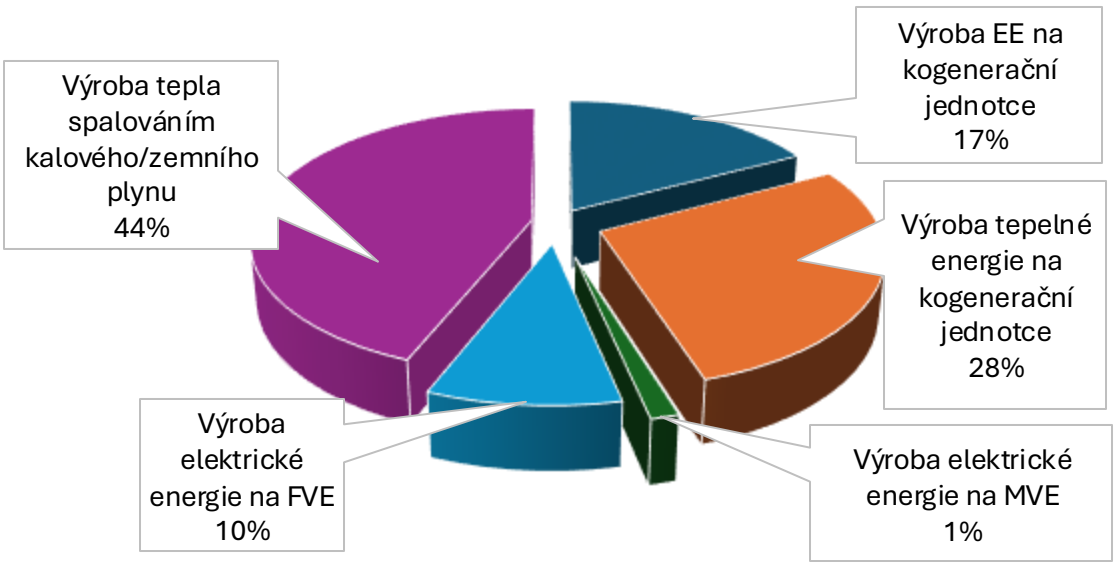

Přehled spotřeby energie a energetického mixu VAS

Energetický mix
Energetický mix představuje rozdělení mezi různými zdroji energie používanými ve VAS.

Spotřeba energie a energetický mix	Hodnota za rok 2024
Palivová spotřeba nakoupené ropy a ropných produktů (MWh)	9 452
Palivová spotřeba nakoupeného zemního plynu (MWh)	6 363
Spotřeba nakoupeného tepla z fosilních zdrojů (MWh)	583
Spotřeba nakoupené elektřiny (MWh)	47 984
Spotřeba (výroba) energie z obnovitelných zdrojů (MWh)	5 005
Podíl obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie (nakoupené + OZE) (%)	7,3
Celková spotřeba energie (MWh)	**69 669**

V oblasti hospodaření s energiemi je velká pozornost zaměřena na úpravu provozu či výměnu technologických zařízení a v místech, kde je to technicky možné postupné zavádění obnovitelných zdrojů energie.

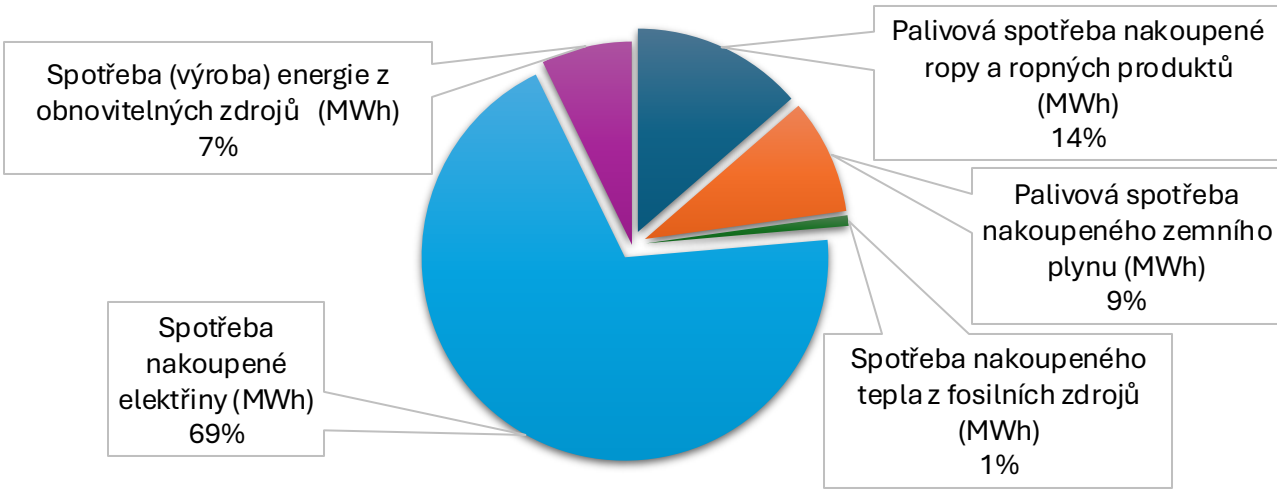

Energetická náročnost na čistý výnos činí **v roce 2024 hodnotu 20,4 kWh /1000 Kč**. VAS považuje ukazatel energetická náročnosti na čistý výnos za klíčový parametr při sledování cílů udržitelného rozvoje. Za dostatečně vypovídající cílovou hodnotu je možné považovat takovou, která zajistí stabilní, tedy minimálně neklesající trend.

Dopad, rizika a příležitosti ve vztahu ke změně klimatu

V oblasti zásobování pitnou vodou se dopad na klima děje prostřednictvím emisí skleníkových plynů uvolněných při výrobě použité energie, výrobků a služeb. Dopad na vývoj klimatu lze (v kontextu procesu odběru surové vody pro následnou výrobu vody pitné) hodnotit jako zcela nevýznamný, jelikož se odebraná voda po průchodu spotřebištěm do přírodního prostředí (zpravidla po předchozím vyčištění) vrací.

Čištění odpadních vod bylo v roce 2024 realizováno prostřednictvím 179 čistíren odpadních vod. VAS není producentem odpadní vody, ale tuto přebírá od producentů (sídelních útvarů) a po jejím vyčištění na stanovené parametry ji následně vypouští do přírodního prostředí. Dopad na klima se děje (mimo emise skleníkových plynů uvolněných při výrobě použité energie, výrobků a služeb) prostřednictvím uvolnění emisí plynů (N_2O, CH_4) z procesů při čištění odpadních vod. Zde se však jedná o nevyhnutelnou součást čistírenského procesu, jejíž eliminace není v možnostech společnosti.

V roce 2024 se společnost zabývala zejména výpočtem energetické náročnosti a uhlíkové stopy ČOV s kapacitou nad 10 000 EO a výpočtem uhlíkové stopy společnosti samotné.

Změna klimatu nepředstavuje pro realizovaný proces při zachování jeho současné kvality významné riziko ani příležitost.

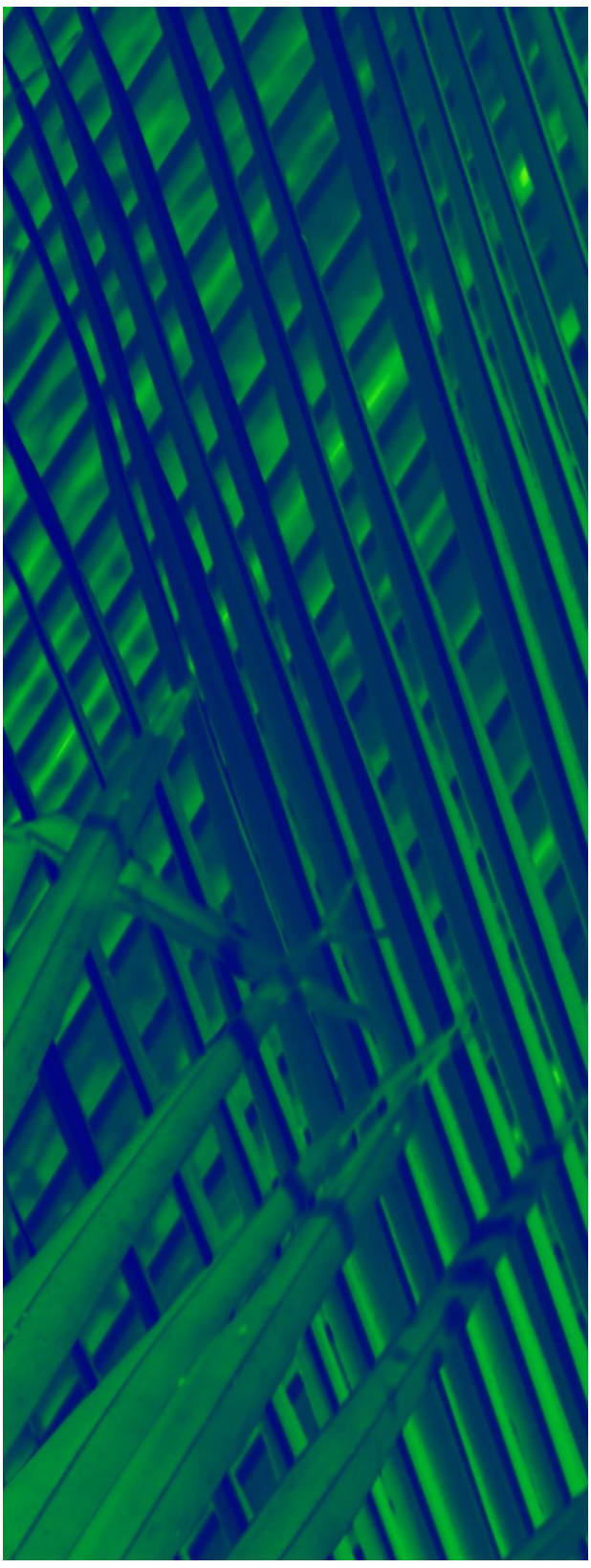

Cíle a finanční následky rizik a příležitostí

Do roku 2024 bylo ve VAS instalováno celkem 46 zařízení OZE s výrobou celkem 5 005 MWh energie.

Dle Strategie VAS na období let 2024 – 2028 se předpokládá **do roku 2028 vynaložit celkem 100 mil. Kč na obnovitelné zdroje energie**.

Pro období let 2024 – 2028 si VAS ve snaze o zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně stanovila **tyto základní cíle**:

1. Vyrobit z obnovitelných zdrojů 10 GWh energie.

2. Pro ČOV s kapacitou od 10 000 EO zajistit na firemní úrovni energetickou soběstačnost 45 %.

3. Pro ČOV s kapacitou od 10 000 EO dosáhnout taxonomického ukazatele provozu 25 kWh/EO/rok.

Cíle 2. a 3. jsou přímo navázány na plnění cíle 1., který ve své podstatě představuje dekarbonizační efekt v hodnotě 4 000 tun CO_2.

Akční plány pro naplnění stanovených cílů jsou průběžně zpracovávány a jejich nákladové položky jsou zahrnuty do plánů investic na příslušná období.

Věcná část politiky je dále rozpracovávána do každoročně vyhlašovaných a vyhodnocovaných environmentálních cílů a cílů zaměřených na snížení energetické náročnosti realizovaných procesů a provozovaných zařízení (tedy opatření zaměřená mimo jiné rovněž na zmírňování změny klimatu).

V oblasti hospodaření s energiemi byl jako výchozí (referenční rok) pro další hodnocení vzat rok 2015, původně ve smyslu normy ISO 50001. Jako referenční rok ve smyslu zpracování této zprávy je provedena jeho aktualizace na rok 2024.

ZNEČIŠTĚNÍ

Opatření a zdroje

Společnost se zaměřuje na kontrolu průmyslových znečišťovatelů, odbornou pomoc a osvětu obyvatelstva formou akcí pořádaných pro veřejnost, školy, odborné exkurze na vodohospodářských zařízeních a články v regionálním tisku či na webu a na sociálních sítích.

V rámci projektu Ekotoxicita byly navrženy a postupně aplikovány nové limitní hodnoty v kanalizačních řádech.

V roce 2024 proběhlo ze strany VAS u znečišťovatelů 97 jednání a kontrol a dále bylo provedeno 330 kontrolních odběrů vzorků odpadních vod.

Společnost postupně realizuje dlouhodobé cíle týkající se snižování vypouštěného znečištění v souladu s požadavky aktuální směrnice EU č. 2024/3019 o čištění městských odpadních vod.
V přenesené kompetenci je toto zajištění nezbytné v součinnosti s vlastníky infrastruktury.

Znečištění vody

Objem odpadních vod čištěných v roce 2024 na námi provozovaných ČOV činil 32,84 mil. m^3.

Z celkového počtu 179 provozovaných čistíren splnily všechny limity, případně se pohybovaly v rámci legislativně povolené tolerance. Z hlediska míry plnění vodoprávních povolení tak lze rok 2024 hodnotit jako jeden z historicky nejúspěšnějších.

VAS v roce 2024 přijala k čištění také přes 85 tis. m^3 dovezených odpadních vod ze septiků a jímek a průsakových vod ze skládek.

Rok 2024 patřil co do počtu havarijních stavů ČOV k těm náročnějším – zaznamenáno bylo celkem 18 havárií, většinou se zachováním omezeného biologického čištění OV. Větší počet havárií negativně ovlivnil povodňový stav na Moravě během měsíce září . Mimo to proběhlo na čistírnách 13 plánovaných oprav s výlukou nebo omezením jejich provozu. Dominantní příčinou byly odstávky aktivací a výměna aeračních elementů.

Ukazatele odstraněného znečištění na čistírnách odpadních vod (ČOV)

Čištěním odpadních vod na VAS provozovaných čistírnách bylo v roce 2024 odstraněno celkem:

- **22 642 tun uhlíkatého znečištění**, vyjádřeného **v ukazateli CHSK$_{(Cr)}$**. V průměru bylo v tomto ukazateli odstraněno 0,69 kg/m^3 čištěné odpadní vody a 54 kg/EO.

- **2 093 tun dusíkatého znečištění, vyjádřeného jako Nc**. V průměru bylo v tomto ukazateli odstraněno 0,06 kg/m^3 čištěné OV a 5 kg/EO.

- **273 tun v ukazateli celkového fosforu Pc**. V průměru bylo v tomto ukazateli odstraněno 0,008 kg/m^3 čištěné OV a 0,65 kg/EO.

Souhrnné výsledky VAS roku 2024 v odstraňování jednotlivých forem znečištění odpadních vod dokládají přetrvávající vysokou úroveň a účinnost čištění OV u všech sledovaných parametrů. V případě průměrné účinnosti čištění uhlíkatého znečištění vyjádřeného ukazatelem CHSKcr to bylo 95,8 %, u znečištění vyjádřeného Nc - 83,2 % a u znečištění v ukazateli Pc - 87,0 %.

Znečišťující nadlimitní únik látky do vody (dle E-PRTR) byl za rok 2024 do IRZ hlášen ve třech ukazatelích.

Znečištění půdy

Nakládání s kaly

V roce 2024 bylo přímo aplikováno na půdu 4 552 t kalů prostřednictvím 3 zemědělských subjektů, zbytek, tj. 23 832 tun bylo využito v procesu kompostování prostřednictvím 2 odběratelských subjektů.

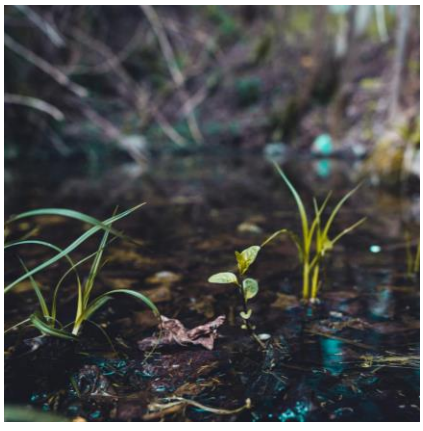

Dopady na životní prostředí

Znečištění půdy negativně ovlivňuje úrodnost, zdraví rostlin, živočichů a může způsobit kontaminaci vodních zdrojů. Kvalita kalů je sledována na výstupu z čistírenské linky, dávky aplikované do půdy jsou evidovány v Evidenčních listech využití kalů na půdu.

Prevence a ochrana půdy

V této oblasti dbá společnost VAS na dodržování podmínek vyhlášky č.273/2021 Sb., v platném znění, tj. limitní dávka kalu, limitní hodnoty znečišťujících látek, obsah mikrobiologických ukazatelů. Současně společnost zajišťuje řádné schválení Programů použití kalů na půdu a plní povinnosti kontroly ze strany ÚKZÚZ.

Látky vzbuzující obavy a mimořádné obavy ve VAS

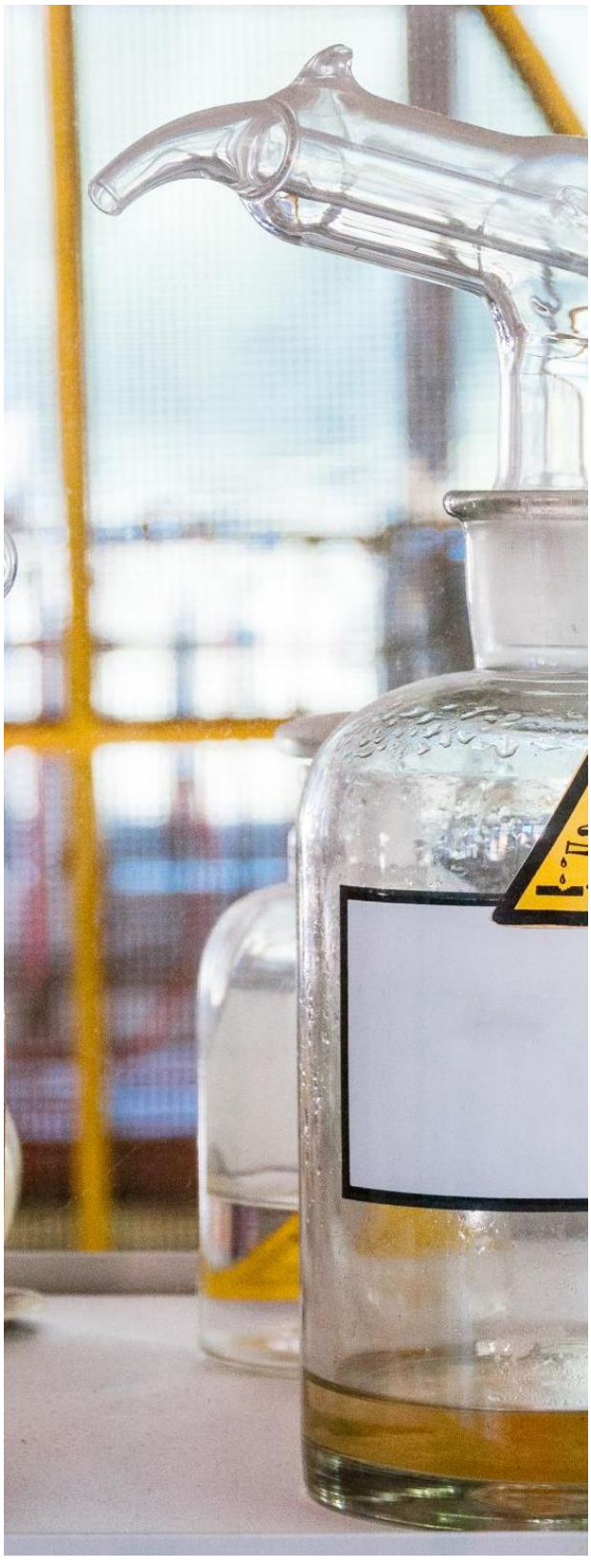

VAS používá pro své procesy v nezbytné míře chemikálie, které jsou klasifikovány jako látky vzbuzující obavy.

V současném poznání nelze tyto látky nahradit, lze pouze omezit jejich množství a řídit jejich používání a nakládání s nimi dle bezpečnostních pravidel.

Bylo identifikováno, které látky vzbuzující obavy (chemikálie) a v jakém množství jsou v procesu úpravy pitné vody a odvádění odpadních vod ve firmě používány. **Celkově se jedná o necelých 5 % z celkového objemu používaných chemikálií.**

Přehled chemikálií používaných ve VAS, klasifikovaných jako látky vzbuzující obavy

Způsob použití	VAS za rok 2024	Látky vzbuzující obavy	Poznámka
flokulant	flokulant práškový	H412	pouze složka směsi
odpěňovač	odpěňovač	H412	pouze složka směsi
hygienické zabezpečení vody	chlornan sodný	H410, H411	
hygienické zabezpečení vody	chlor kapalný	H410	
hygienické zabezpečení vody	chloritan sodný	H412, H373	
oxidační činidlo	manganistan draselný	H410, H373, H361d	

Látky vzbuzující mimořádné obavy nejsou ve VAS využívány.

Finanční následky rizik a příležitostí

Náklady na obnovu životního prostředí

Mezi nejvýznamnější patří budoucí zpřísnění limitů pro vypouštění znečišťujících látek do vodních toků, nakládání s kaly obsahujícími těžké kovy a další mikropolutanty a potenciál omezování pachových emisí v okolí ČOV. Zvýšené náklady mohou vzniknout v souvislosti s nedodržováním podmínek kanalizačního řádu či nekázní obyvatel, povodněmi a v extrémních případech přerušení čištění odpadní vody v důsledků zatopení ČOV.

Rizika pro firmy

Finanční riziko je vyčísleno případnými pokutami, poplatky za vypouštění odpadních vod nebo uplatněnými škodními událostmi z našeho "odpovědnostního" pojištění. Uhrazené smluvní **pokuty a náhrady škod činily za rok 2024 částku 107 000 Kč. Roční platba pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou naší činností je cca 2,5 mil. Kč. Poplatky za vypouštění odpadních vod činily za rok 2024 částku 2,8 mil. Kč**.

Příležitosti v čistých technologiích

Investice do čistých technologií a inovací představují možnost snížení emisí, úsporu zdrojů, energetické úspory a ochranu kvality vod.

VAS identifikovala příležitost v podobě využití kalů jako zdroje organické hmoty, rozvoj obnovitelných zdrojů energie, pokročilých technologií pro úpravu vody a digitálních technologií jako smart metering, IoT senzory, digitální "dvojčata".

VODNÍ ZDROJE

Opatření a zdroje

Regulace znečištění vody

VAS ochraňuje perspektivní vodní zdroje, identifikuje potřebu budovat nové jímací objekty, případně hledat zcela nové zdroje, které mohou být náhradou za mělké podzemní zdroje , jež jsou více ohroženy suchem a jsou náchylnější na nárazové zhoršení kvality vody.

Součástí dílčích plánů povodí musí být od roku 2027 také posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru vody určených k lidské spotřebě. Na základě této rizikové analýzy budou identifikována problematická místa odběru v daném povodí a budou navržena nápravná opatření směřující ke zlepšení kvality odebírané vody. Mělo by dojít ke zjednodušení a zkvalitnění rozhodovacích procesů pro návrh provozního monitoringu odběrů, identifikaci nebezpečí a nebezpečných událostí v povodí odběrů.

Monitorování vodních zdrojů

Pokračuje průběžná optimalizace ochranných pásem vodních zdrojů podle současných právních předpisů s ohledem na místní podmínky, provozní požadavky a na základě analýzy rizik konkrétního vodního zdroje.

Osvěta veřejnosti

VAS se primárně zaměřuje na udržitelné využívání, ochranu kvality a kvantity vody, minimalizaci negativních dopadů a adaptaci na klimatické změny. Veřejnost je informována o šetření vodou a správném zacházení s vodními zdroji, což je zásadní pro dlouhodobou ochranu vody.

Počty ochranných pásem v oblastech provozovaných VAS

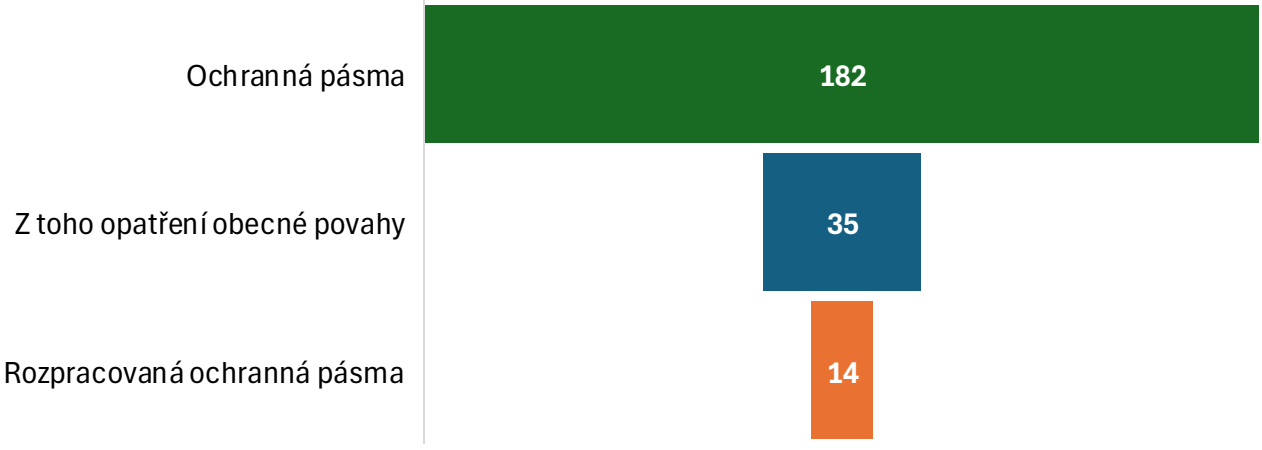

Ztráty vody

Snižování ztrát vody věnuje VAS dlouhodobě velkou pozornost. K významným provozním úsporným opatřením patří zejména cílené vyhledávání a odstraňování úniků vody z potrubí a snižování spotřeby provozní vody. Úniky vody a poruchovost potrubí jsou ovlivněny zejména technickým stavem provozované infrastruktury, přičemž obnova infrastruktury závisí na finančních možnostech jejího vlastníka.

Ztráty vody se vykazují jako objem vody nefakturované, snížený o vlastní spotřebu a ostatní vodu nefakturovanou a z pohledu cíleného sledování snižování spotřeby vody je měřen rozdíl mezi vodou celkem vyrobenou k realizaci a vodou fakturovanou celkem (viz následující tabulka.

Podíl vody nefakturované z vody vyrobené v roce 2024 činí 12,8 %.

Podíl ztrát z vody vyrobené činí v roce 2024 hodnotu 11,3 %.

Název	Jednotka	Rok 2024
Voda vyrobená k realizaci (VVR)	tis. m^3	24 006
Pitná voda fakturovaná celkem (VF)	tis. m^3	20 931
Voda nefakturovaná celkem (VNF)	tis. m^3	3 074
Podíl VNF z VVR	%	**12,8**
Voda pro vlastní spotřebu (VS)	tis. m^3	351
Ostatní voda nefaktruovaná (OVNF)	tis. m^3	5
Ztráty vody v trubní síti	tis. m^3	2 718
Podíl ztrát z VVR	%	**11,3**

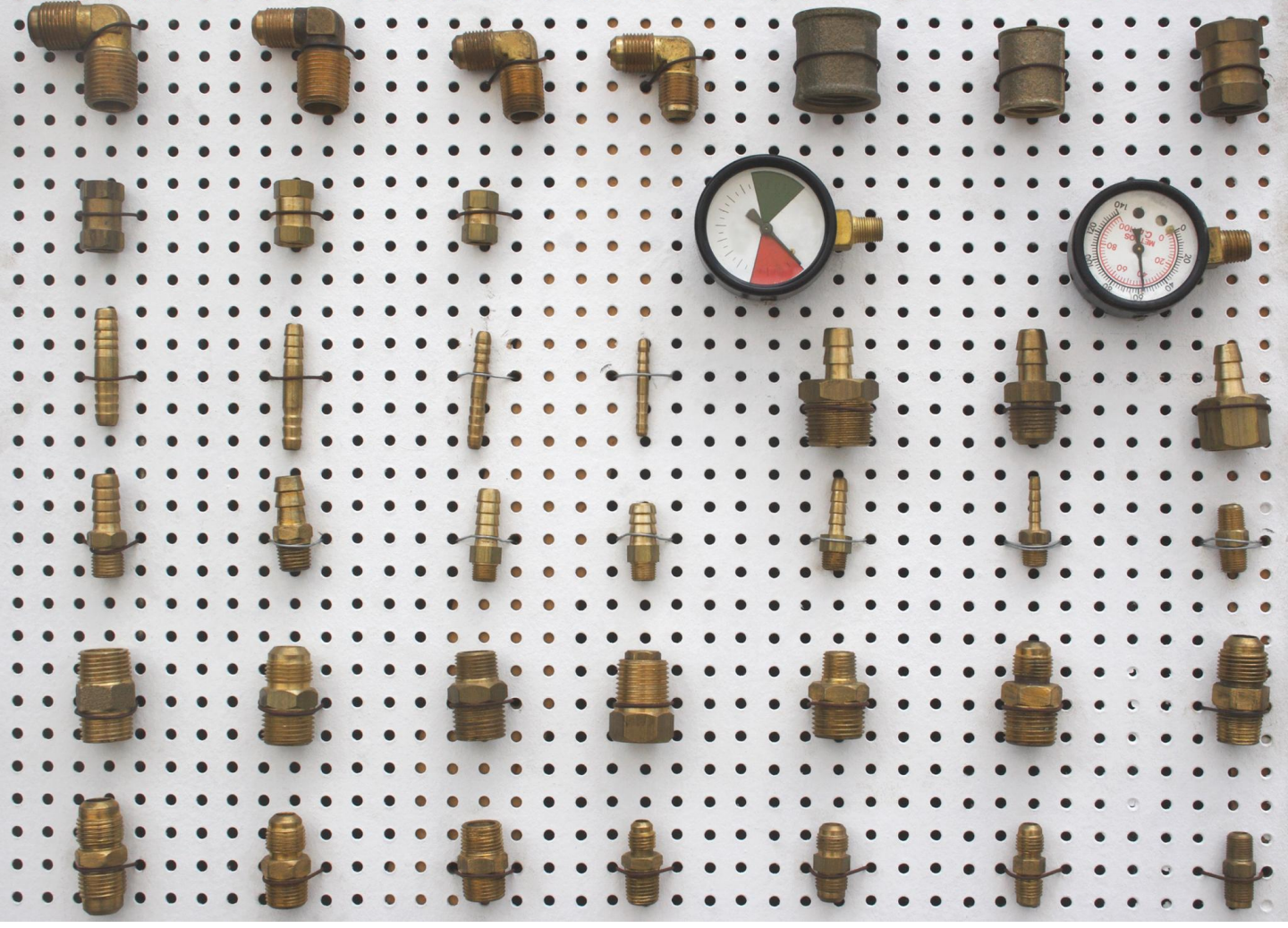

Dlouhodobým cílem VAS je snižování objemu ztrát. Z grafu uvedeného níže je patrné, že **v posledních 5ti letech došlo ke snížení ztrát o 1% k měřenému roku 2024.**

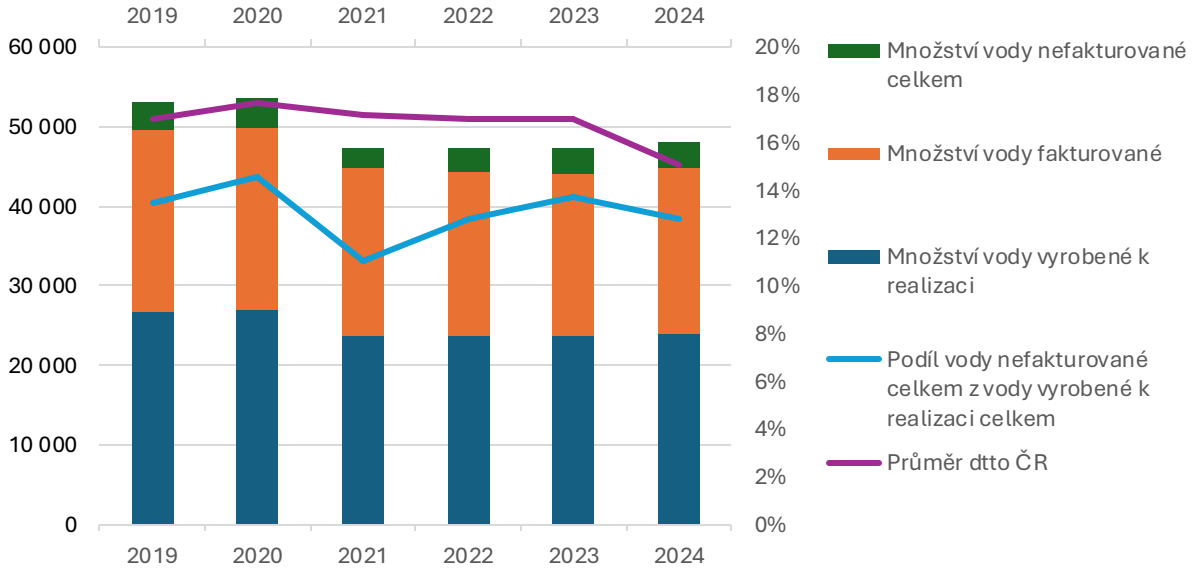

Ke snížení úniků vody z potrubí přispívá zlepšování technického stavu vodovodních sítí, což závisí zejména na investicích finančních prostředků do obnovy stávající infrastruktury. Zásadní podmínkou pro zachycení skrytých poruch je dálkový monitoring distribuce vody vodárenským dispečinkem (denní vyhodnocování minimálních nočních průtoků).

Výše uvedené lze vyhodnotit tak, že VAS systematicky udržuje poměr vody nefakturované vůči vodě vyrobené k realizaci značně pod průměrem hodnoty ČR. Téma snižování ztrát vody je v rámci stanovených cílů VAS v dlouhodobém horizontu zásadní.

Pitná voda

Předaná pitná voda

Předaná pitná voda představuje objem vody, kterou dodá vodárenská společnost svým zákazníkům prostřednictvím sítě.

Celkové množství vody předané jiným subjektům za rok 2024 bylo 3 718 tis. m^3.

Převzatá pitná voda

Převzatá pitná voda je množství, které zákazník skutečně odebere a využívá z vodovodní sítě.

Celkové množství vody převzaté od jiných subjektů do VAS v roce 2024 bylo 3 363 tis. m^3.

Kontrola objemu a kvality

Pravidelná kontrola objemu a kvality vody je zásadní pro správné účtování a dodržení hygienických norem.

Zvýšení podílu recyklace a oběhového využití vody

Objem provozní vody (voda technologická + voda pro vlastní spotřebu) je ovlivněn zejména klimatickými podmínkami a dalšími neočekávanými skutečnostmi, poruchovostí apod.

V roce 2024 byl objem provozní vody 897 tis. m^3, z toho technologická voda činila 545 tis.m^3 a voda pro vlastní spotřebu 351 tis. m^3 (nárůst oproti minulému roku o 4 %).

Spotřeba vody

Snížení spotřeby vody podporuje dlouhodobou udržitelnost a šetří přírodní zdroje pro budoucí generace.

VAS vyrobila v roce 2024 ve vlastních zařízeních celkem 24 361 tis. m^3 pitné vody, přičemž z podzemních zdrojů bylo vyrobeno 46,3 % pitné vody, zbývající podíl 53,7 % byl vyroben z povrchových zdrojů.

Množství fakturované pitné vody	20 931 tis. m^3
Množství fakturované odpadní vody včetně srážkové	20 571 tis. m^3
Množství vody vyčištěné vč. vod srážkových	35 232 tis. m^3

Spotřeba vody činí 0,18 m^3/1 mil. EUR čistých výnosů z vlastních provozních činností.

Finanční následky rizik a příležitostí

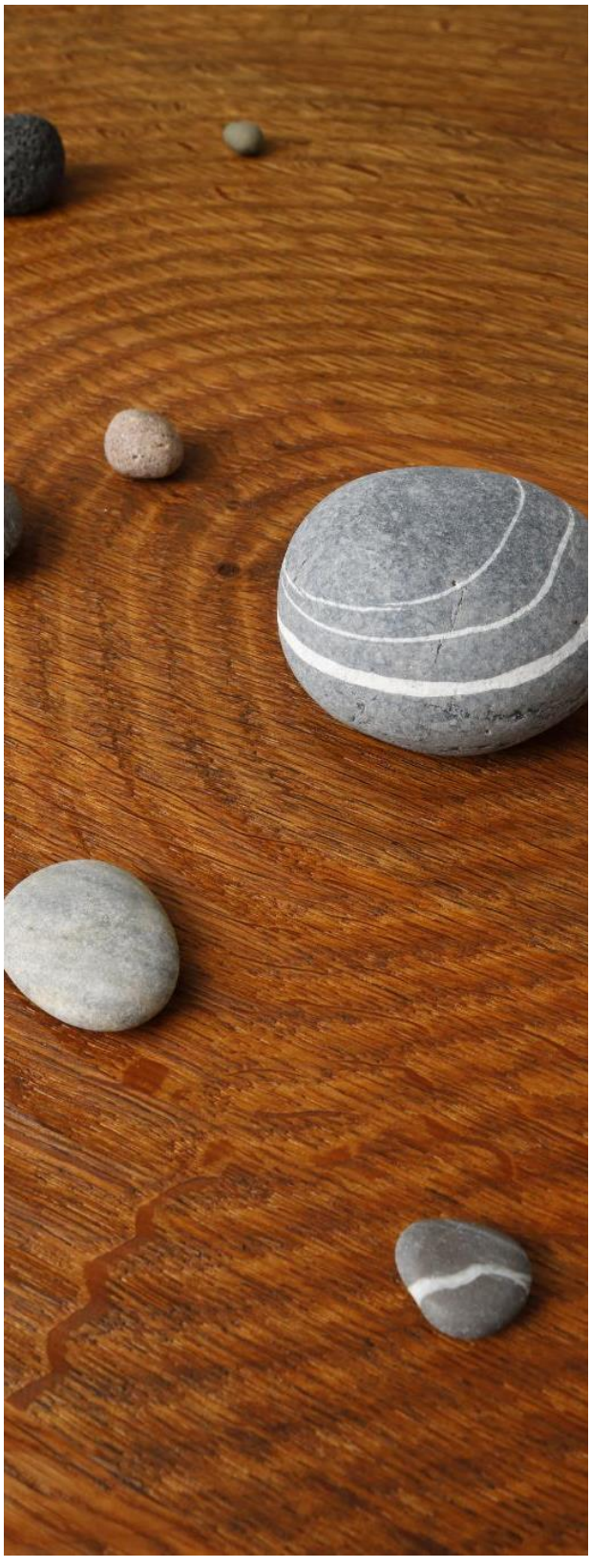

Předpokládané finanční dopady rizik souvisejících s kvalitou ve vodních zdrojích zahrnují potenciální zvýšení provozních nákladů v důsledku vyšší spotřeby energie a chemikálií pro úpravu vody zhoršené kvality.

Investice do obnovy infrastruktury za účelem snížení ztrát vody byly za rok 2024 vynaloženy ve výši 1,5 % z ročního obratu.

Existuje riziko možných pokut za porušení emisních limitů.

Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových byly za rok 2024 ve výši 2,882 mil. Kč.

Naopak příležitosti lze vidět v navýšení zisku z prodeje vody, který umožní realizovat opatření na provozním majetku (např. investice do realizace OZE) a následně generovat úspory provozních nákladů.

Předpokládané finanční náklady jsou stanoveny Strategií VAS, kde se **předpokládá vynaložit do roku 2028 následující výdaje:**

Do provozní udržitelnosti majetku cca 600 mil. Kč

Investice do OZE a energetických zařízení cca 100 mil. Kč

Vynaložit finanční prostředky na snižování ztrát vody na úroveň 10 % z podílu vody nefakturované vůči vodě vyrobené k realizaci

Zvýšit hodnotu vlastního kapitálu na 1,1 mld. Kč

Realizovat cca 5 projektů do roku 2028, které zajistí realizaci opatření vedoucí k udržitelné společnosti a jejímu udržitelnému provozu

Identifikace potenciálních rizik a příležitostí včetně přínosů a dopadů

Riziko	Předpokládaný dopad
Nedostatek vody / sucho	Zvýšení nákladů na alternativní zdroje vody, (vrtání, přečerpání)
Zhoršení kvality surové vody	Vyšší náklady na úpravu vody, možné pokuty za nedodržení limitů
Znečištění nebo havárie	Náklady na sanaci, škody na infrastruktuře, právní odpovědnost
Zpřísnění legislativy	Investice do modernizace technologií, monitoring, zvýšené provozní náklady
Konflikty se stakeholdery	Reputace, tlak na provozní změny, ztráta důvěry
Změna spotřeby odběratelů	Pokles tržeb z vodného/stočného

Příležitost	Předpokládaný přínos
Modernizace a digitalizace	Úspory energie, chemikálií, vyšší spolehlivost provozu.
Dotace z OPŽP nebo SFŽP	Snížení investiční zátěže
Zvýšení ESG ratingu	Výhodnější financování, lepší přístup k zelenému financování a zvýšení hodnoty kapitálu
Zlepšení řízení rizik	Nižší ztráty z havárií, pokut a pojistných plnění
Propojování vodárenských soustav	Zkvalitnění dodávky vody, s tím související snížení provozních výdajů.

VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ A OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Opatření a zdroje

Dlouhodobým tématem je **minimalizace odpadů vznikajících v souvislosti s úpravou pitné vody a využití jejich potenciálu při srážení fosforu na čistírnách odpadních vod**, čímž je zároveň nahrazována spotřeba nakoupených chemikálií.

Rovněž je **kladen důraz na využití hnojivého potenciálu kalů z čištění odpadních vod**, jako významného zdroje organické hmoty a živin.

V maximální možné míře je také **uplatňována regenerace/reaktivace GAU na úpravnách vod**, čímž dochází k prodloužení životnosti tohoto materiálu.

Příliv a odliv zdrojů

Celková spotřeba chemikálií v roce 2024, použitých při úpravě pitné vody a čištění odpadní vody, činila celkem 5 178 tun.

V roce 2024 bylo vyprodukováno přes 45 tis. tun odpadu. Z toho 28 tis. tun tvořily kaly z ČOV a téměř 14 tis. tun výkopová zemina.

14 % ostatních odpadů bylo předáno k recyklaci a 22 % ke skládkování či uložení na povrch terénu. Zbytek tvoří kaly z ČOV, které se využívají jako zdroj organické hmoty.

Produkce nebezpečných odpadů tvoří ve VAS jednotky tun a jedná se zejména o pozůstatky azbestocementových potrubí.

Cíle související s oběhovým hospodářstvím

Dlouhodobým cílem je zajistit využívání odpadů v souladu s požadavky legislativních předpisů, pokračování v omezování jeho vzniku a hospodárné využívání zdrojů.

Finanční následky rizik a příležitostí

Společnost VAS identifikovala v oblasti oběhového hospodářství několik významných rizik a příležitostí s přímým dopadem na nákladovost a investiční rozhodování. Rostoucí ceny chemikálií, omezení skládkování a legislativa EU v oblasti odpadů vytvářejí tlak na transformaci provozních modelů.

Finanční následky mohou vzniknout ve formě úspor na odstraňování a nakládání s kaly z úpravy vody a následně úspory v nákupu koagulantů potřebných na čištění odpadních vod (jako náhrada chemikálie je využitý kal z upravené vody). VAS však stále analyzuje ekonomické scénáře a vyhodnocuje investice na základě očekávaných návratností a environmentálních přínosů.

V roce 2024 činil objem nákladů spojených s předáním kalů k dalšímu využití ve výši 26 mil. Kč .

Riziko	Popis	Finanční dopad
Zdražování chemikálií/energií	Vliv emisních povolenek/ nedostatek surovin.	Zvýšené provozní náklady.
Změna legislativy v oblasti nakládání s odpady.	Zpřísnění podmínek pro úpravu kalů, zavedení nových limitů pro obsah mikropolutantů, omezení stávajícího využití odpadů.	Investice do nových technologií, zvýšení provozních nákladů.

Příležitost	Popis	Finanční přínos
Využití kalů jako zdroje organické hmoty.	Kompostování kalů a jeho aplikace do půdy, vnos organické hmoty a živin do půdy.	Nižší náklady na konečné zpracování kalů.
Energetické využití kalů.	Využití bioplynu jako obnovitelného zdroje energie, zvýšení energetické soběstačnosti ČOV.	Výnosy z energie / úspory v nákupu elektřiny, zemního plynu.

SOCIÁLNÍ OBLAST

Vlastní pracovní síla

Oblast vlastní pracovní síly je rozpracována ve Strategii 2024-2028 s podtitulem Udržitelnost – podpora – zdraví. Jedná se o zdraví ve smyslu následujících témat:

Péče o lidské zdroje.

Bezpečnost práce.

Firemní kultura.

Otevřená komunikace.

Důraz na týmovost, informovanost, vzdělávání a rozvoj kompetencí.

Spravedlivá odměna za práci a další firemní a lidské hodnoty.

Klíčová data za rok 2024

Počet zaměstnanců (přepočtený počet)	1 092
Podíl žen ve vedení	18 %
Průměrná mzda	51 602 Kč
Pracovní úrazy	11

VAS při zajišťování svých činností nevyužívá pracovníky, kteří nejsou v přímém pracovněprávním vztahu, s výjimkou omezeného počtu osob zajišťujících specializované servisní a údržbové činnosti. Tito pracovníci se nepodílejí na klíčových provozech, nejsou v trvalém pracovním režimu a nepřesahují 7 % celkové pracovní síly.

Vlastní pracovní síla

Stálí zaměstnanci dle pohlaví a věku (přepočtené osoby)

Věková skupina	Muž	Žena	Celkem
Do 30	48,1	8,4	56,6
31-50	372,7	119,9	492,6
51+	415,6	126,6	542,2
Celkem	836,4	255	1091,3

Fluktuace zaměstnanců

VAS se dlouhodobě zaměřuje na snížení fluktuace zaměstnanců související se stárnutím společnosti.

VAS dlouhodobě spolupracuje také se středními školami, učilišti a vysokými školami tak, aby do budoucna měla zajištěn přísun nových odborníků.

Zaměstnanci se zdravotním postižením (na přepočtený počet)

Zaměstnanci se zdrav. postižením	Muž	Žena	Celkem
Přepočtený počet	31,00	10,94	41,94
Podíl	**3,8%**	**4,3%**	**3,9%**

Vlastní pracovní síla

Odborná příprava a rozvoj dovedností

VAS dlouhodobě podporuje odborný růst svých zaměstnanců prostřednictvím cílených vzdělávacích programů. Nejčastější realizovaná školení se týkala oblasti BOZP, proškolení řidičů služebních vozidel, chemické bezpečnosti, práce v uzavřených prostorách a z dalších oblastí se týkala např. IT dovedností, kyberbezpečnosti a nových legislativních a technologických požadavků v oblasti životního prostředí.

Pro VAS, která působí v technicky a legislativně náročném prostředí, je téma vzdělávání a rozvoje klíčové z hlediska:

- odborných znalostí (chemie, technologie úpravy a čištění vody, legislativa),
- BOZP a environmentálních standardů,
- adaptace na nové technologie a digitalizace.

V roce 2024 bylo proškoleno celkem 1 557 osob v 31 oblastech vzdělávání.

Od roku 2018 probíhá vzdělávání v rámci Akademie VAS, kterou do roku 2024 absolvovalo již 41 zaměstnanců.

Ochrana zdraví a bezpečnost

Společnost klade maximální důraz na ochranu zdraví a bezpečnost svých zaměstnanců. Má zaveden systém řízení BOZP v souladu s požadavky Zákoníku práce a zavedeny interní směrnice bezpečnosti práce, které jsou pravidelně aktualizovány.

V roce 2024 došlo k 11 registrovaným pracovním úrazům, z nichž žádný neměl trvalé následky.

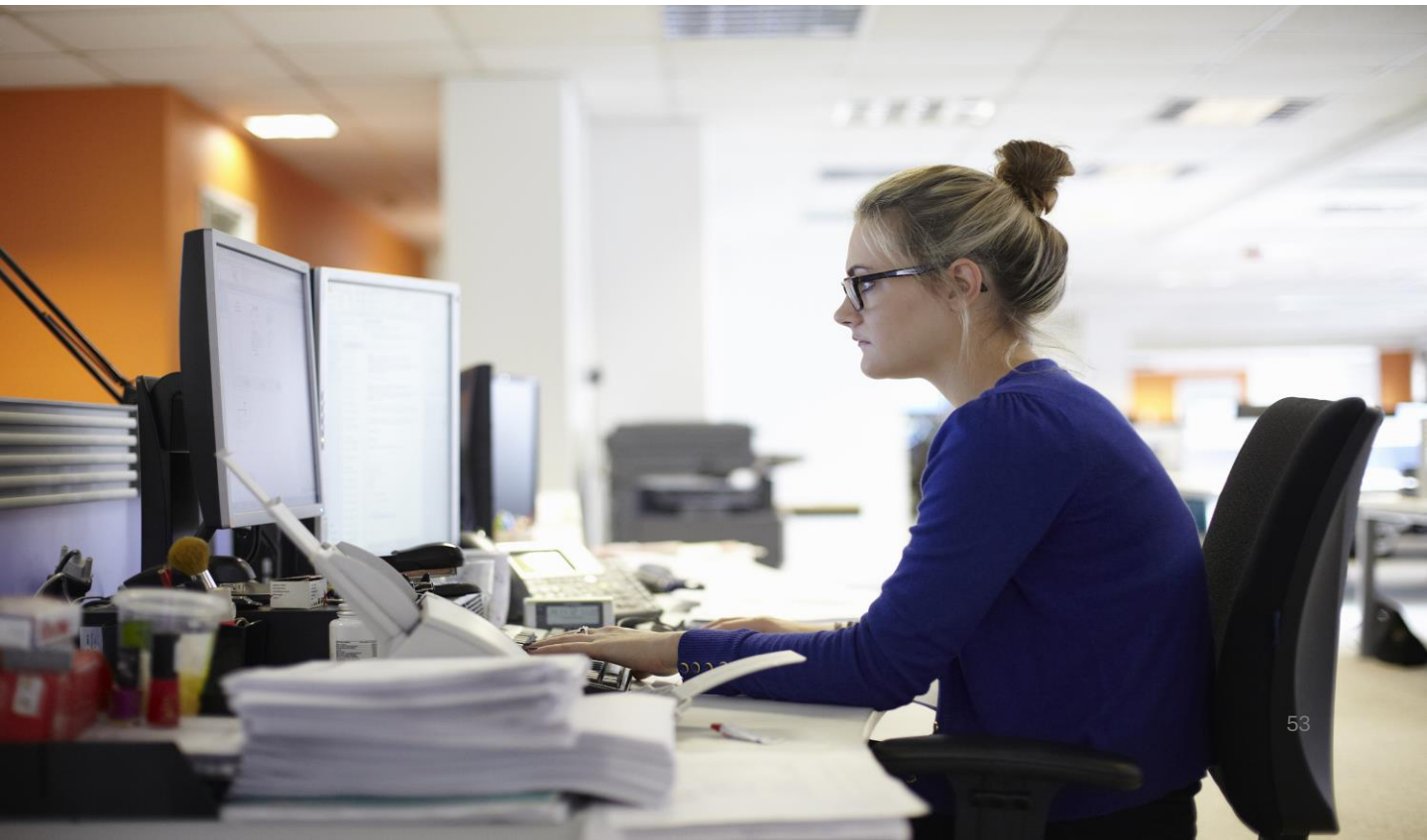

Sociální fond a sociální ochrana

Sociální fond

Společnost má zřízen sociální fond, který je využíván například na:

odměny při životních výročích , při pracovních výročích, při odchodu do důchodu, pro bezpříspěvkové dárcovství krve, příspěvek na stravování a sociální výpomoc zaměstnancům ve formě bezúročné půjčky.

VAS též podporuje financování akcí v oblasti vzdělávání, kultury, na podporu mládeže, na sociální, tělovýchovné a sportovní účely, které mají firemní charakter.

Přiměřená mzda

Společnost VAS vyplácí zaměstnancům mzdu v souladu s platnou legislativou ČR, prémiovým řádem a Kolektivní smlouvou, která je každoročně sjednávána s odborovou organizací.

V roce 2024 činila průměrná hrubá mzda ve společnosti 51 602 Kč.

Sociální ochrana

Na všechny zaměstnance společnosti VAS se vztahuje sociální ochrana. Za všechny zaměstnance je řádně odváděno sociální pojištění.

Zaměstnancům je určena výše odstupného, které je zvýšeno Kolektivní smlouvou a poskytnuta sociální ochrana nad rámec odstupného.

Délka zaměstnání u společnosti	Odstupné podle zákona	Zvýšené odstupné	Celkové odstupné
více než 1 a méně než 2 roky	2	0	2
více než 2 až 5 roků včetně	3	0	3
více než 5 až 10 roků včetně	3	1	4
více než 10 až 15 roků včetně	3	2	5
více než 15 až 20 roků včetně	3	3	6
více než 20 a více roků	3	4	7

Sociální výpomoc zaměstnancům

VAS nad rámec svých povinností poskytuje nenávratnou výpomoc na řešení vážné sociální situace rodin zaměstnance, především v souvislosti s úmrtím v rodině, s dlouhodobým onemocněním v rodině, s poškozením majetku.

Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem

Společnost VAS podporuje rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem jako klíčový faktor spokojenosti a dlouhodobého zaměstnání. Pravidla jsou nastavena v Kolektivní smlouvě.

V roce 2024 pracovalo na zkrácený úvazek 4 % zaměstnanců , zejména z důvodu péče o dítě či zdravotního omezení, a to v poměru 50 % žen a 50 % mužů.

Délka pracovní doby zaměstnanců s nepřetržitým pracovním režimem při směně s délkou pracovní doby 11 hodin činí 36,5 hodiny týdně.

Za rok 2024 bylo čerpáno celkem 27 400 dní dovolené.

V roce 2024 bylo čerpáno 1 996 dní zdravotního volna.

VAS hradí zaměstnanci (dle podmínek Kolektivní smlouvy) náklady na rehabilitaci na jím schválených rehabilitačních pobytech v délce 4 dny v roce, na které mu současně poskytne placené pracovní volno.

V roce 2024 čerpalo 287 zaměstnanců celkem 1 095 dní volna na rehabilitaci.

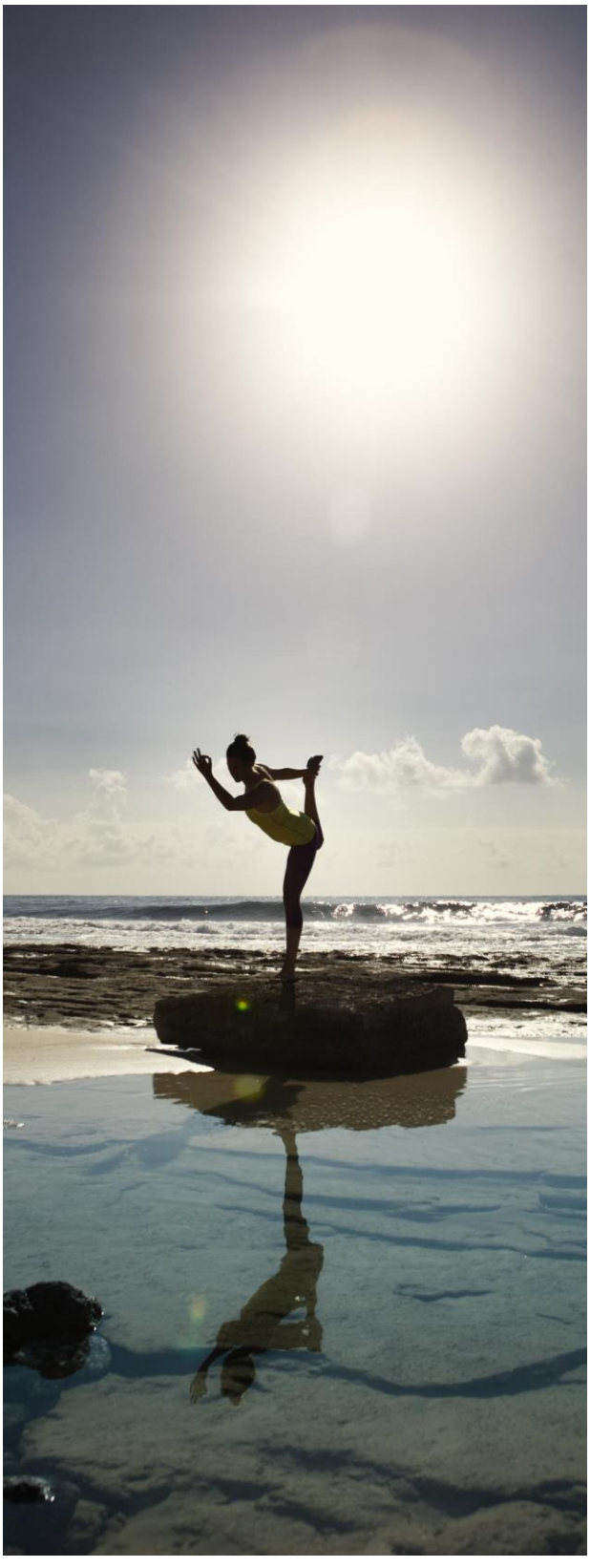

Dotčené komunity

Respektování potřeb komunit

VAS oblast dotčených komunit chápe jako příležitost pozitivně ovlivňovat život v lokalitách, kde provozuje vodovody a kanalizace s cílem pozitivně působit jak na životní prostředí, tak i na podporu potřebných.

Ke klíčovým činnostem, které mají pozitivní dopady na dotčené komunity patří zejména podpora modernizace technologií a zařízení sloužících pro výrobu, distribuci pitné vody a pro čištění odpadních vod. To vede k tomu, aby sítě byly připravené a udržované i do budoucnosti. Dále zaměření se na zajištění kvalitních vodních zdrojů a jejich ochrany. A to vše za maximálního využití alternativních zdrojů, s ohledem na maximální ekonomičnost provozu a udržení sociálně dostupné ceny vody

Otevřená komunikace a důvěra

Mezi dotčené komunity VAS řadí především místní samosprávy, a to vzhledem k tomu, že jsou vlastníky vodárenské infrastruktury a mají významný vliv na investice do vodohospodářského majetku a do plánování jeho obnovy. Nedostatečná spolupráce s těmito subjekty může mít velmi negativní vliv na stav vodárenské infrastruktury a do budoucna tak může negativně ovlivnit situaci se zásobováním pitnou vodou stejně jako likvidaci odpadních vod.

Zapojení do rozhodování

Oblast dotčených komunit je rozpracovávaná ve firemních strategiích, které jsou platné vždy pro pětileté období. V současné době do platné strategie na období let 2024 – 2028.

Negativní dopady na dotčené komunity VAS vnímá jako minimální.

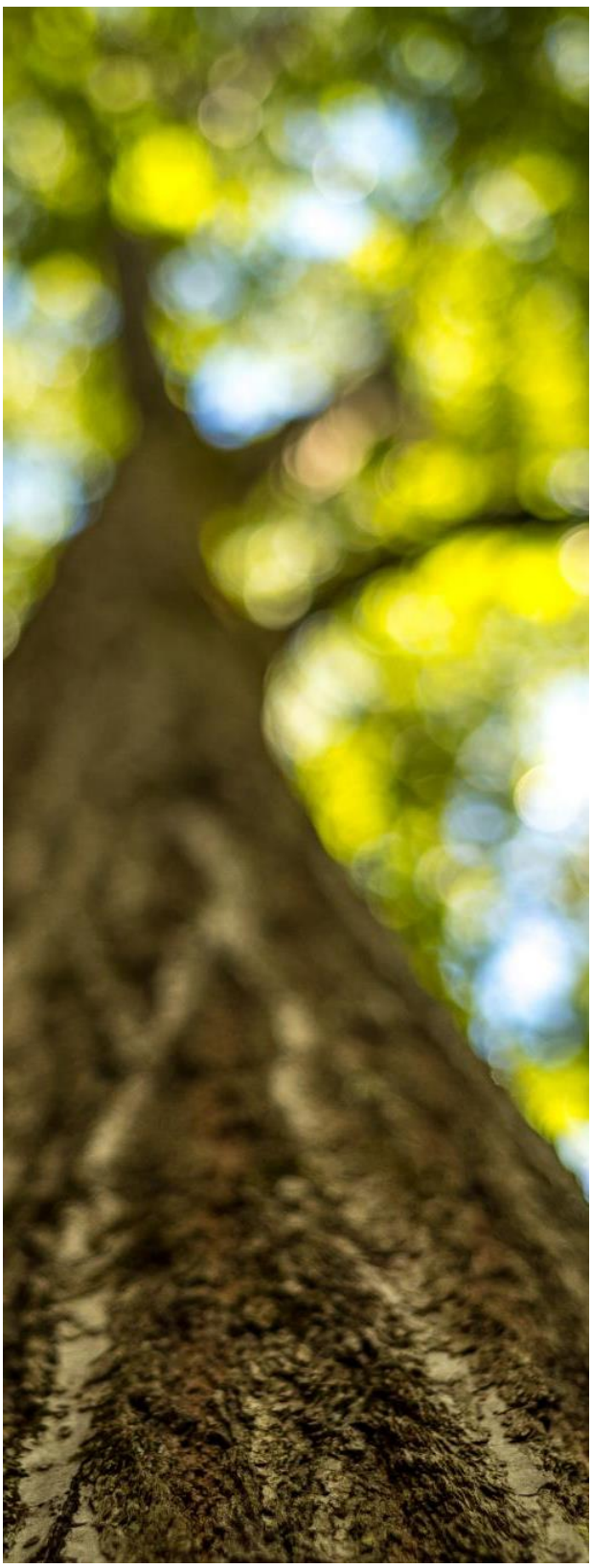

Dotčené komunity

Hodnota pitné vody

Z hlediska dotčených komunit vnímáme jako významné riziko nepochopení hodnoty pitné vody, její výroby, ochrany jejích zdrojů a také vnímání vodohospodářství jako významné politické téma, kdy nejdiskutovanějším tématem je cena za vodné a stočné. Z těchto důvodů se dlouhodobě věnujeme osvětě týkající se hodnoty vody a významu vodárenství.

Cena vody je tvořena tak, aby míra zisku byla nezbytná a nenastalo snížení kvality provozování.

Cíle

K nejvýznamnějším cílům v oblasti dotčených komunit patří komunikace s dotčenými skupinami na aktuální témata a participace na významných projektech zajišťujících dostatek kvalitní pitné vody, propojování vodárenských soustav v reakci na klimatickou změnu, úsporná opatření a alternativní zdroje při čištění odpadních vod.

Negativní dopady

- Rozdíly v BOZP standardech dodavatelů
- Riziko porušování pracovních práv (přetěžování, chybějící ochranné pomůcky)
- Eticky sporné praktiky u vyššího stupně subdodavatelů

Pozitivní dopady

- Stabilní a dlouhodobé vztahy s dodavateli = jistota zakázek a pracovních míst
- Přenos znalostí a kvality (zavedení principů VAS v dodavatelském řetězci)
- Zvyšování standardů přes společné etické kodexy a audity

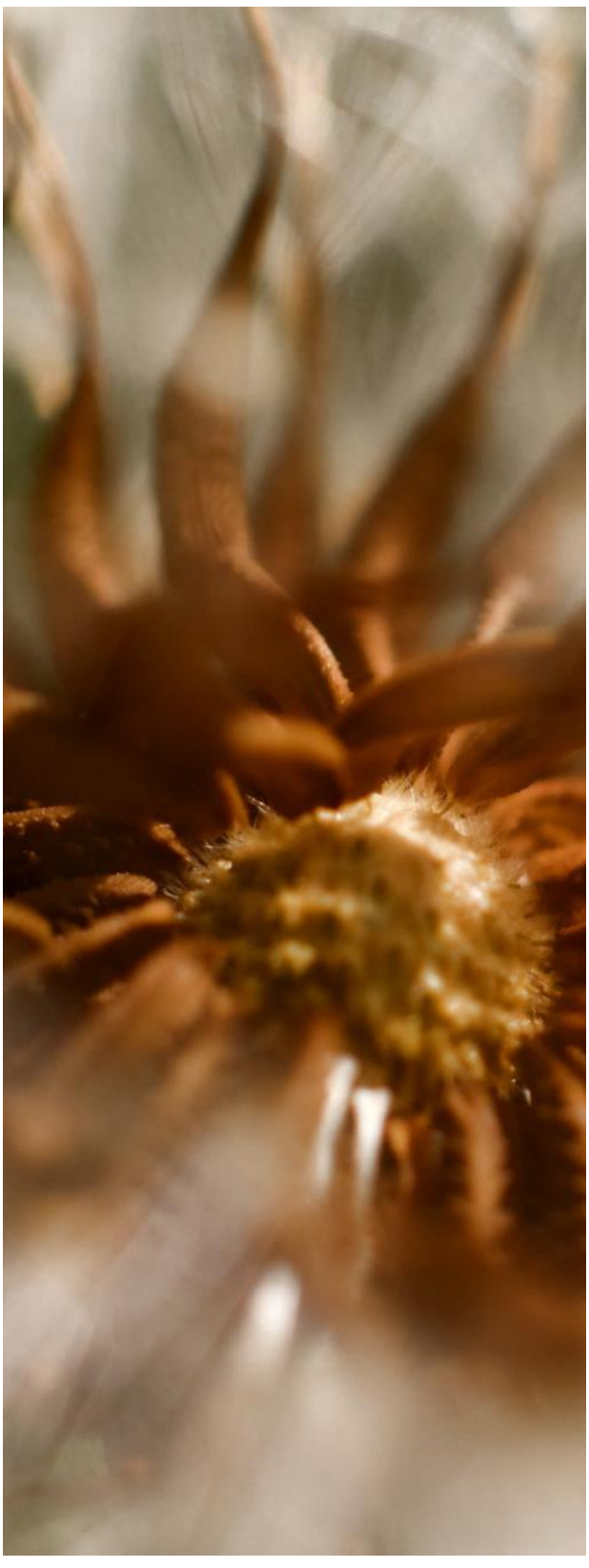

SPOTŘEBITELÉ A KONCOVÍ UŽIVATELÉ

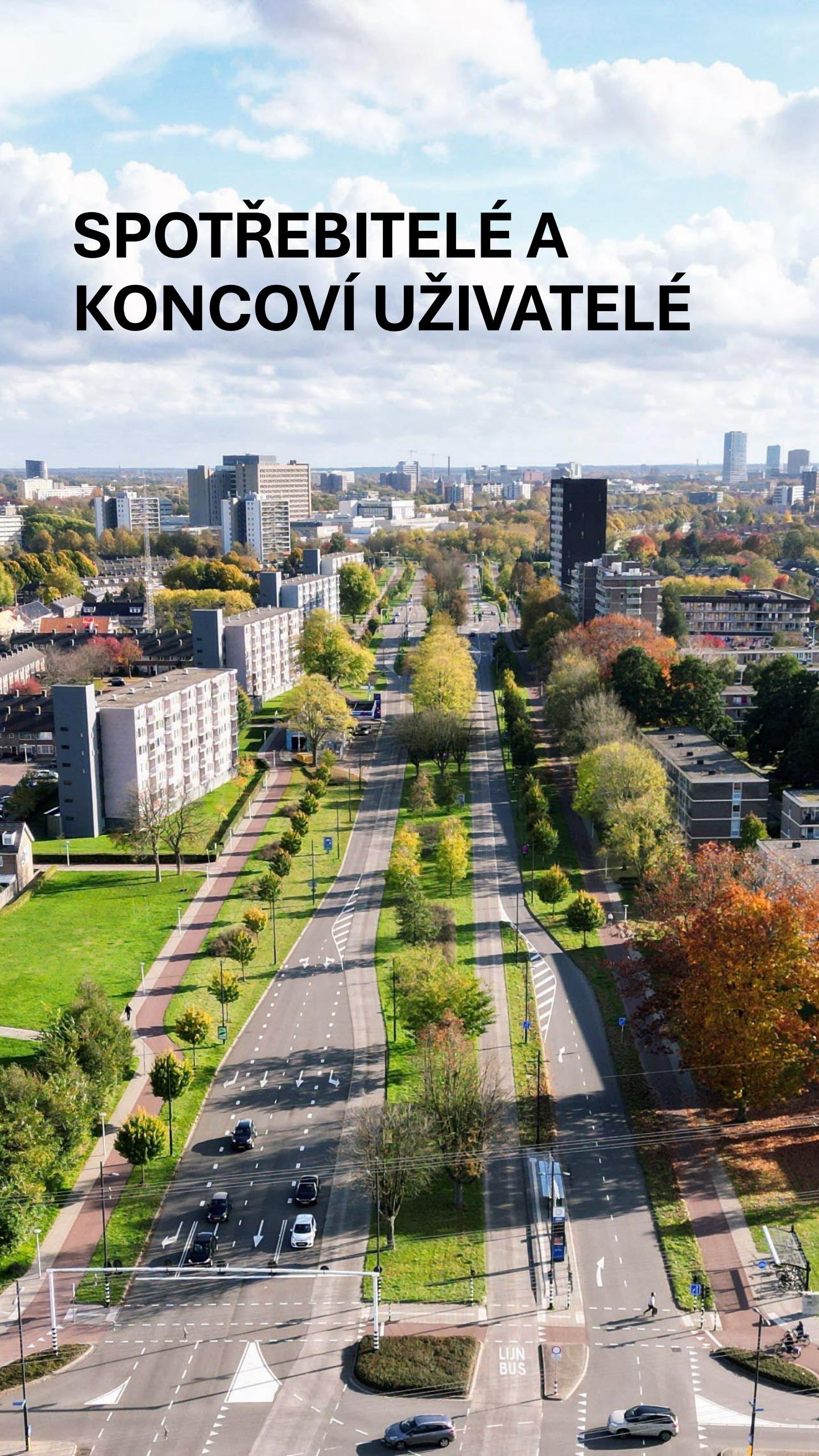

Zájmy a názory zúčastněných stran

Spotřebitele a koncové uživatele lze dělit na **dvě základní kategorie**:

Vlastníci - v hodnoceném roce provozovala VAS vodohospodářskou infrastrukturu celkem ve 747 obcích a jejich částech.

Vlastníci jsou členy nejvyšších rozhodovacích orgánů a mají tak přístup k nejvýznamnějším informacím týkajícím se vedení společnosti a jejího postavení.

Nastavením podmínek pro rozdělování nájemného a dividend je zajištěna udržitelnost infrastruktury.

Koncoví odběratelé - domácnosti, firmy a další subjekty, které jsou připojeny na vodovodní a kanalizační sítě. **Jedná se o 160 tisíc vodovodních přípojek, na něž je připojeno přes 520 tisíc obyvatel**.

Každý koncový odběratel má možnost přístupu do zákaznického portálu, kde nalezne konkrétní informace a může řešit konkrétní požadavky vztahující se přímo k jeho odběrnému místu.

Objednávání specializovaných služeb (vyvážení jímek a septiků , objednání služeb, laboratorních vzorků nebo dovoz vody) **je řešeno pomocí webové aplikace pro objednávání služeb (ESTER)**.

Včasná informovanost o poruchách a odstávkách na vodovodní a kanalizační síti je zajištěna **prostřednictvím služby SMS Info**, kdy jsou informováni dotčení zákazníci v zasažené lokalitě krátkou textovou zprávou do mobilních zařízení.

Spolupráce se spotřebiteli a koncovými odběrateli

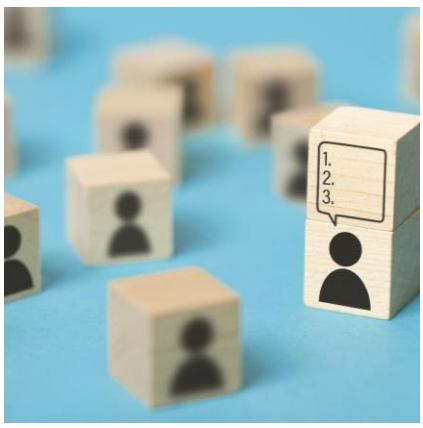

Spolupráce

Postupy spolupráce se spotřebiteli a koncovými uživateli jsou nastaveny v reklamačním a stížnostním řádu.

V komunikaci s koncovým zákazníkem je standardně využíván distribuovaný dotazník, který slouží i jako podklad k prověřování oblasti zákaznických služeb ve smyslu čl. 9.1.2. normy ISO 9001 (systém řízení kvality).

Ostatní činnosti

Na základě strategie jsou postupně rozšiřovány ostatní podnikatelské činnosti VAS mimo provozování vodovodů a kanalizací. Jedná se o celkové zkvalitňování služeb pro zákazníky, a to v souvislosti s in-house zakázkami.

Zároveň VAS nabízí i možnost kontroly kvality vody pro externí subjekty.

Vyšší kvalita produktů

Rozsah a četnost sledování kvality vody jsou zpracovány v ročním Programu kontroly kvality. Minimální rozsah a četnost odběrů vzorků surové a pitné vody je stanoven prováděcími vyhláškami k zákonu o vodovodech a kanalizacích, zákonu o ochraně veřejného zdraví a podle atomového zákona. Na ostatních odběrných místech – za technologickými stupni ÚV a na kritických místech v distribuční síti, které vyplynou z posouzení rizik, se provádí kontrola pomocí provozních rozborů v četnosti a rozsahu parametrů stanovené technologem pitné vody. Četnost odběrů a rozsah rozborů vody jsou stanoveny tak, aby bylo zajištěno řádné provozování ÚV a distribuční sítě.

Opatření a přístupy k řízení významných rizik

Pro zákazníky je rozvíjen systém dálkově odečítaných vodoměrů, který umožňuje odběratelům analyzovat odběry vody v čase a odhalit rizika a problémy v síti.

Snižováním ztrát vody a prevencí vzniku havárií a poruch předcházíme možnému omezení dodávek pitné vody zákazníkům. **Zajišťujeme bezpečnost vodárenských objektů proti napadení.**

Jako možné negativní dopady mohou být identifikováni potenciální uživatelé internetových služeb organizace, kteří v této souvislosti poskytují své osobní údaje nebo údaje o zařízení.

V rámci IT systémů organizace důsledně dodržuje GDPR a architektura aplikací a služeb pro veřejnost je vždy zvolena tak, aby byla data uživatelů zpracována jen v nezbytně nutných případech a vždy v souladu s interními, národními i evropskými předpisy. VAS v této oblasti od roku 2021 jako provozovatel základní služby spadající pod zákon o kybernetické bezpečnosti musí splňovat řadu přísně sledovaných kritérií. Její zaměstnanci procházejí každoročním školením v této oblasti včetně testu odborných znalostí.

Navzdory nastaveným preventivním opatřením může docházet k mimořádným událostem, které mohou způsobit problémy se zásobováním pitnou vodou nebo ohrožením životního prostředí v souvislosti s čištěním odpadních vod. Z tohoto důvodu má VAS připravený Plán krizové připravenosti pro kraje Vysočina a Jihomoravský.

VAS neprovozuje žádnou kritickou infrastrukturu vymezenou odvětvovým kritériem dle příslušného právního předpisu.

Voda a lidé
partneři pro život

VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s.
SÍDLO SPOLEČNOSTI - Generální ředitelství
Soběšická 820/156, 638 00 Brno Lesná
www.vodarenska.cz